Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 24 январь, 1978 шу. ● № 10 (5833). ● Мах 2 кеп.

Вай мехка коммунизм хьалъеш латтача ерригача участкашка чlоагlа хьинар айдаь къахьегаш ба советски нах. Парте XXV съезда, КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеш толаме кхоачашъяра тlехьа лоаттабеча къовсама хьалхарча мугlарашка ба массово-политически балха активисташ — агитатораш, политинформатораш, докладчикаш. Партийни организацеша лостам тел цар балха, хlара советски саг lомаву парте политика нийса кхетаергйолаш, белгалъяь планаш кхетамца а хьинар ца кходеш а кхоачашъе бlукъожаргбоацаш.

АГИТАТОРА ДОШ

Дегlаенача социалистически общества хьалашка коммунистически кхетам балара лоархlамегlа дола декхараш белгал а доахаш уж практически кхоачашдара керттера метод белгалъяьй парте XXV съездо. Из я кхетама болх комплексни лелабара метод. Цу тайпара наха юкъе беча политически балха, царна идейни кхетам балара даькъе лоархlамегlа ярех средство я нах тlахьехаш, уж тешабеш, оарцагlбоахаш дола агитатора дош. Агитатораш массаза а хиннаб коллективашкара парте викалаш, идейни кхетама балха хьалхарча мугlарашки латта цун тешаме гlончаш. Цар декхар — кlаьд ца луш, тlатеllа парте политика наха дlайовзийтар, моллагlча хаттара нийса жоп дала хар да.

Иттлагlча пятилетка шин шера заданеш толаме кхоачаш а яь бlубенна, низ чlоагlбенна, хьинар айденна болаш керда шу дlадоладаьд советски наха. Хьалхашка латта керда декхараш белгалдеш, уж кхоачашдара наькъаш хьехаш да советски наха могадаь, чlоагlа деташ айденна, къахьегаме керда коталонаш яха кийча болаш тlанийца «1978 шера план кхоачаш а тlехкхоачаш а яра социалистически яхь йоаржаярен производства эффективности балха дикали лакхъяра тlехьа лоаттабу къовсам чlоагlбарен хьакъехьа» партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка, «Советски Союза къахьегамхошка» дола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо.

Цу хьалешка къаьстта чlоагlа лакхлу агитатора деша лоархlам. Из хила деза хlара сага дег чу кхоачаш.

Агитатор — парте политически бlухо ва. Коммунистически хьисапе къахьега нах lомабеча, советски вахара хьисапа идейни принципаши нравственни нормаши чlоагlъеча хьинаре дакъа лаьца ца lеш харцахьарча наькъа тlа ваьнар, къахьегама дисциплина телхаер, аьнача дош доацар, брак еш вар теркалву цо, из нийсача наькъа тlа ваккхара новкъостал ду. Агитатор декхарийла ва харцахьа лелараштa, зуламаш дерашта, корта бохаöу малар мелараштa, хулиганство лелаерашта, халкъа рузкъа лечкъадерашта духьала къиза къовсам лоаттабергбола хьал оттаде коллектив оарцагlъяккха.

Агитатора къахьегамхошта юкъе беш бола кхетама болх толаме дlагlоргба шийй гlулакхах дика кхеташ, новкъосташта хьалхашка сий долаш, доагтlар хьадехаш а моллагlа дош принципиальнo къоастадеш а из хуле.

Вай республике 14 эзар совгlа агитатор, 6 эзар совгlа политинформатор, ши эзар гаргга докладчик ва. Уж ба производстве хьалхалаттараши новатораши, халкъа боахама специалисташ, творчески интеллигенце викалаш. Дуккха агитколлективаши политинформаторий группаши я республике производственни коллективашта юкъе баь ца lеш бахача наха юкъе беча а кхетама балха опыт lоаяь.

Чlоагlа нийса хlама да цхьайолча парткомаша агитатораш хьахаржара, уж кхетамца кхебара, боагl-боагlача уж дlахьежабара балха хаддамза теркам беш хилар. Цу тайпарча партийни комитетия е партийни оюро агитколлективашта юкъе дукха хул йоккха производственни опыт йола, вахар дика довзаш, коллективе сийдеш бола, кагирхошта дика хьехамчаш бола нах. Из да «КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра дагахьа еча политически агитаце лоархlам лакхбара хьакъехьарча» КПСС ЦК соцамо дlадехача керттердарех цаl.

Ховш ма-хиллара, парте Центральни Комитето партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешкара дlадех хlара производственни коллективо, районо, городо, областо, краяс, республико 1978 шера заданеш кхоачашъяь ца lеш уж тlехкхоачаш а еяга lалашдар. Из лоархlаме декхар кхоачашдара берриге теркам тlабахийта беза пайда эцанза йолча торонех дикагlа пайда эцара, хьалхалатта опыт шерагlа балха юкъейоалаяра, хаддамза йоакхо е еза производства эффективности балха дикали лакхъяра, тlанийца социалистически декхараши встречни планаши кхоачашъяра, къахьегама дисциплина чlоагlъяра. Уж декхараш къахьегамхошта дикагlа дlадовзийта, шоай балха политически агитаце формаши методаши шерагlа юкъеккхувла йоагlа агитаторашеи политинформаторашеи.

Горячеводски УБР-е хьалхалатташ хьайоагlа А. М. Довбенко керте латта буровой бригада коллектив. Ханал шиъ ахк бутт хьалха кхоачашйир цо пятилетка шин шера план, заданел совгlа 300 метр бурув техар. Бригада йиъе а вахта хьинар лаьгl ца деш сменни заданеш 120—130 процент кхоачашъеш болх беш я укх шера а. Коллективо дика къахьегара lойле хул буровой бригадай группа начальника коммуниста Л. И. Часовске наха юкъе хан-ханнахьа еча кlоаргга чулоацам болча беседех. Иштта производства эффективности балха дикали лакхъяра къахьегамхой оарцагlоахаш шоай коллективашка кхетама болх бу агитаторашa Грозненски вагонни депорча А. Е. Губаренкос, «Чечингводремстрой» трестерча В. Э. Гакаева, «Промавтоматика» НИО-рча В. М. Красникова, кхы дуккханеша.

Производства хьоккхамашка диллача республике хьалхалаттарий мугlарашка йолаш хьайоагlа «Атагинский» совхоза, Шелковской районерча «Красный пахарь» яхача колхоза, «Красный молот», «Электроинструмент» яхача заводий, Грозненски швейни производственни объединене, кхы дуккхача предприятей, совхозий, колхозий коллективаш. Дукхагlча даькъе уж толамаш доах цар идейно-кхетама болх дика вlаштlехьбаккхар бахьан долаш.

Агитационни болх пайданегlа хургболча тайпара вlаш тlехьбаккха а цунца дувзаденна дешаш хаддамза теркамбеш леладе а декхарийла я хlара партийни комитет, партбюро. Хан-ханнахьа политинформаторашца, агитаторашца семинараш, инструктивни совещанеш е еза, хьалхашка латта керда декхараш царна каст-каста хьалхадаха деза.

Пятилетка кхоалагlа шу хьинаре къахьегара шу де аьнна советски нах тlахьийхаб парте. Из тlахьехам массе а моттигашка хьалдацийтара доккха дакъа юкъе дахьа йиш йолаш ба политинформатораши агитатораши. Цар дош хила деза хlара сага дег чу дужаш.

Кхаь шера план — 7 октябрга!

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

Республика промышленносте, гlишлошъеча, транспорте эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагlча пятилетка шоллагlча шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра 1977 шера социалистически яхье яьннача районаша, производственни, lилман-производственни объединеней, управленей, предприятей коллективаша даьхача толамий итогашка хьежжа КПСС обкома бюрос, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо соцам баьб:

ХЬАЛХАРЧА ГРУППЕРЧА РАЙОНАШТА

Хьалхара моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракх а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла:

г. ГРОЗНЕРА ЛЕНИНСКИ РАЙОН:

Шоллагlа моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН

Октябрьски Заводскойи районаша дика болх баьлга белгалдоаккхалда.

ШОЛЛАГlЧА ГРУППЕРЧА РАЙОНАШТА

Шоллагlа моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракх а луш республикански сийлен Улга тlа хьойла:

УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОН

Шоллагlа моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла.

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОН

ПРОИЗВОДСТВЕННИИ lИЛМАН-ПРОИЗВОДСТВЕННИИ ОБЪЕДИНЕНЕШТА, УПРАВЛЕНЕШТА

1977 шера социалистически яхьа итогех **хьалхара моттиг** а хьожайойла, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракх а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла

ЛЕНИНА ОРДЕН ЛЕЛАЮ «ГРОЗНЕФТЬ» ПРОИЗВОДСТВЕННИ ОБЪЕДИНЕНИ

Шоллагlа моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла «Промавтоматика» Грозненски lилман - производственни объединени, Грозненски производственни швейни объединени.

Шоллагlа моттиг лойла, диплом а луш республикански сийлен Улга тlа хьойла

ШУРИЙ ПРОМЫШЛЕННОСТА ОБЪЕДИНЕНИ

ПРОМЫШЛЕННОСТА, ГlИШЛОШЪЕЧА, ТРАНСПОРТА ПРЕДПРИЯТЕШКА ГlОЛЛА

1977 шера социалистически яхьа итогех хьалхара моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракх а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла:

Горячеводски бурув тохара балхий управлени;

Старогрозненски бурув тохара балхий управлени;

«Сунжанефть» мехкдаьттеи гази йоаха управлени;

СССР 50 шу дизара цlерагlара Грозненски химически завод;

«СевКавНИПИнефть» институт;

ТЭЦ-2;

«Оргтехника» Грозненски производственни объединене «Электроприбор» завод;

Грозненски экспериментально - механически завод;

«Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завод;

Нохч - Гlалгlай гlишлошъеча управлене СМУ-11;

Ленина ордена № 7 йолча треста специализированни Грозненски монтажни управлени:

макаронни фабрика;

Грозненски мехлесхоз;

Грознерча станце вагонни депо;

Грозненски телеграф;

Шоллагlа моттиг хьожайойла, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа. ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш, республикански сийлен Улга тlа хьойла:

Нохч - Гlалгlай АССР жилищно - коммунальни боахама министерства «Чечингремстрой» треста наькъаш дехкеи тlаьш техкеи управлени;

ацетонови завод;

Гl. Ахриева цlерагlара «Электроинструмент» завод;

Западни электрически сеташ;

«Пищемаш» завод;

Нохч-Гlалгlай АССР бытови гlулакхаш деча министерства кога гlирс бух ремонт ю фабрика;

маькх ю комбинат;

Грозненски пассажирски автотранспорта производственни объединени;

«Чеченингушводстрой» гlишлошъеча управлене ПМК-10.

Кхоалагlа моттиг хьожайойла, диплом а луш республикански сийлен Улга тlа хьойла:

«Старогрознефть» НГДУ;

«Октябрьнефть» НГДУ;

Н. Анисимова цlерагlара Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод;

Ермоловски леспромхоз;

«Чечингсельстрой» треста гlишлошка механизаци ю управлени;

Нохч - Гlалгlай гlишлошъеча управлене СМУ-6;

«Росмясомолстрой» треста Грозненски ОПМК;

«Чечингремстройбыт» ремонтно - гlишлон управлени;

наькъий - гlишлон № 1 йола управлени;

«Чеченингушводстромтрест» треста Грозненски ПМК.

1978 ШЕРА 15 ЯНВАРАГА КХАЬЧАЧА ХАНА БlАЬСТИ ДlАЮВЧА КУЛЬТУРАЙ ФУН ДИКАЛАХ ЙОЛА ОБЗОР

(эшачох проценташ)

Районаш I классах дола фу кийчдарах яьхача моттигашка	кондиционни фу	цу дакъе классех I	цу дакъе классех II	Кондицех доацаш (тонн): бlеха хиларах	зlирг ца тохарах	тlаьда хиларах	Садоахьа хlамаш яхарах	Кондиционни фу (проц.): Генараш	Дуккхача шерашка дlаюв баьцаш	Цхьаьн шера дlаюв баьцаш
Сунженски	111	46	47	—	—	—	—	109	71	193
Шелковской	116	39	29	15	257	196	100	—	35	80
Грозненски	106	30	49	10	135	—	140	102	51	152
Наурски	110	24	62	30	—	—	—	—	—	262
Урус-Мартановски	88	25	51	—	—	—	—	—	136	—
Гудермесски	110	7	92	—	—	—	—	22	64	37
Ачхой-Мартановски	53	17	32	4	30	167	165	—	23	—
Малгобекски	84	12	60	—	86	—	—	63	10	30
Назрановски	72	—	50	—	—	—	—	63	258	100
Надтеречни	47	3	24	—	—	—	—	53	5	135
Шалински	36	8	2	166	166	—	35	71	3	—
Ножай-Юртовски	33	—	33	—	—	—	—	83	—	—
Веденски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Советски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Республике	95,3	22	52	22,6	674	363	440	49	37	140

Республика колхозашкеи совхозашкеи бlаьсти дlаювча культурай фу кийчделга lалаьмате ледара лел. Январь бетта 15 дийнахьа ялатеи ялата-кхейи культурай кондиционни фу 1 процент мара тlакхийттадац цу хапалца хиначоа, дlадувча кондицега (дикалга) дlакхоачадаьр 830 центнер фу мара дац. Шалински, Малгобекски, Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, кхыча районий колхозашеи совхозашеи сацийтаб фу кийчдареи ца тоъар хьалахареи болх. Цхьадолча боахамашка генарийи дlаювча баьцийи фу цlенделга а йистелаьннадац.

Цхьадолча боахамашка фу дlаоттадаь лоаттаделга ГОСТа бокъонаш телхаеш леладу, цудухьа кондице 1-ча классага дlакхоачадаь хинна фу зlирг lоа дожаш, дlаде пайдана доацача доалаш латт. Иштта, Грозненски района «Куларинский» совхозе гороха-кхей 1000 центнер фух 53 процент кондиционни доацаш да, зlирг тохарга диллача, хlаьта хила доагlар 95 процент дар. Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхозе мукха 500 центнер кондиционни фух 76 процент долгоносик яха чоапилг лета да. хlаьта дуга 500 центнер фу, тlоадал йолча хьале лоатталарах, 70 процент мара зlирг тоханза да, 90 процент хила доагlача.

Дикача толамашца чакхдаьккхар «40 лет Октября» яхача совхоза хьайбаш леладераша юбилейни шу — ханал дуккха хьалха кхоачашйир паччахьалкхенга дулхи шурей доххара планаш. 265 тонн дулхи 1120 тонн шурей дlаяла езача Даьхенна дlаелар 1340 тонн совгlа шурей 267 тонн дулхи. Цу толамашца шийна доагlа дакъа да дикагlволча скотника Кодзоева Закречун (сурта тlа). Пятилетка кхоалагlа шу а иштта дика дlадоладаьд цо.

З. БАТЧАЕВА сурт.

КЕРДА ДЕКХАРАШ ТlАЙИЙЦАД

Чlоагlа раьза хинна тlаййцар «Сунжемежрайгаз» треста болхлоша КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо. Цу лоархlамерча документа хетаяь митинг хилар укх шера 18 декабре тресте. Письмос хьалхашка оттадеча декхарех лоацца къамаьл дир треста управляюще А. Д. Горбатенкос.

Шоаш чlоагlа къоабалдаь из лоархlаме документ тlаэцарах, цо дlадехараш дизза кхоачашдергхиларах къамаьлаш дир месткома председатела Н. И. Яковас, слесара А. И. Малюкова, участка начальника А. Ф. Постельникова, комсомольски организаце секретара А. И. Лазарева.

Митинг чакхйоалаш Письмона жоп а луш митинге дакъа лоацаш мел бараш раьза а болаш керда декхараш тlайийцар. Сетевойи коачеи газ маьхала яккхара хьалхарча квартала план 25 марта кхоачашъе, кхаь шера план 7 октябре кхоачашъе.

С. АЛИХАНОВ.

ХЬУВКЪАМА ЛАЬРХlА

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка, Советски Союза къахьегамхошка яздаьча Письмона жоп луш, пятилетка кхоалагlча шера дикагlа хьокхамаш даха лаьрхlад Магlалбикерча «Ингушский» совхоза кхаш леладераша. Из документ дег тlара тlайийцад коллективо.

Кхашка болх бе араяьннай удобренеш кхашка кхухьа къаьстта йола отряд — 9 трактор. Кхо тележкашта тlадоттилга механизмашца ду. Отряда кулгалдеш ва механизатор шоллагlча мехотряда начальник Коригов Султан.

Айденача хьинарца болх беш белгалбаьннаб трактористаш Мержоев Мовлатгири, Медов Азматгири, Алероев lаббас, Мержоев Жабраил, кхы бараш. Дийнахьа цаl-ах шиъ норма кхоачашъю царех хlаране. 300 совгlа тонн кхо кхашка дlаэзад отрядо хьалхарча денношка.

— Кердача шера 5500 тонн кхо кхашка дахьа деза тха, — йоах отделене управляюще Гандалоев Хаматхана. — Из декхар тlехкхоачашде лаьрхlа ба механизатораш.

Пхе тракторах латта къаьстта отряд вlашагl а елла толамца дlаболабаьб совхозе ка болча ялата минеральни удобренешца «кхача» луле. Цу балха яьржача социалистически яхье хьалхле лелаю механизатораша Коригов Баширеи Мержоев Махьмадеи. Нормах 8 гектар йолча, дийнахьа шийтта а кхы совгlа а гектара тlа минеральни удобренеш товс царех хlаране.

Задани тlехкхоачашъяьй

Пятилетка хьалхарча кхаь шера план СССР керда Конституци тlайийца шу дузача денга кхоачашъяра Горячеводски брувдеттараша дlадоладаь дика гlулакх хьаллаьцача Грозненски макаронни фабрика болхлоша доккхий декхараш тlайийцад. Уж толамца кхоачаши тlехкхоачаши дара шерра социалистически яхь йоаржаяьча цар дика толамаш доахаш дlадоладаьд ер шу. Продукци маьхала яккхара январь бетта 18 ден задани тlехкхоачаш а еш, планал совгlа маьхала яьккхар цар цхьа эзар сома маьха продукци. Хlаьта заданел совгlа арахийцай кхо эзар сома маьха валови продукци. Цу даькъе планал совгlа арахийца макаронни изделеш, хьажкlий мерза гlажилгаш, кхыйола продукци ялх тонн хилар.

Иштта къахьегча фабрика коллективе къаьстта дика болх барца белгалъяьнна я Орехова Тамара Васильевнаи Мулькова Раиса Георгиевнаи керте латта бригадаш. Хlара сменагlа нормаш 115—120 процент кхоачашъю цар. Пятилетка хьалхарча шин шера задани ханал дуккха хьалха кхоачаш а яь, хlанз укх шера шоллагlча квартала чотах къахьегаш я уж.

Б. КОСТОЕВ.

«ПРОГРЕСС-1» ЯХА ТРАНСПОРТНИ МУХЬ КХУХЬА КЕМА «САЛЮТ-6»—«СОЮЗ-27» ЯХАЧА ОРБИТАЛЬНИ КОМПЛЕКСАХ ДlАКХИЙТТАД

ТАСС ХОАМ

1978 шера 22 январе московски ха 13 сахьати 12 минути яьлча «Прогресс-1» яха автоматически мухь кхухьа транспортни кема лехкача «Салют-6» — «Союз-27» яхача lилман комплексах дlакхийттад.

Космонавтика исторе эггара хьалха автоматически кема новкъосталца чакхъяьккхай лехкача орбитальни станце тlа двигательни установкашта кхы тlа а заправка яра доагор, оборудовани, аппаратура, экипажа вахар lалашдараи lилман тохкамаши эксперименташи яраи материалаш яхьара операци.

Автоматически мухь кхухьача кемаша кхоачашъеча снабжене транспортни операцеша торо лургьи лехкаш йолча орбитальни комплексаша хьинаре болх бу ха дуккагlа хилийта а царех lилманнеи халкъа боахамаи лаьрхlа дикагlа пайда эца а.

Транспортни кема «Салют-6» яхача станце агрегатни отсекерча стыковочни узлах дlатехар. Космически аппараташа вlаши хьалахар, гаргаахар, дlаккхетар чакхдаьккхад бортовой радиотехнически средствайи счетно - решающи устройствайи гlонца автоматически.

Лехкаш йолча комплекса экипажа членаш космонавташ Романенкои Гречкои гаргаахаргеи дlаккхетаргеи хьожаш а тlахьожам лоаттабеш а хилар.

Полета программа ма-яххара экипажо станце тlа дlахьоргда хьадена мухьаш, хlаьта транспортни кема тlа — пайда ийца яьнна оборудовани. Станцена кхы тlа а доагорца заправка яра операцеш чакхйоахаргья управлене центрера телача командашцеи экипажо шеи.

Орбита тlа мухьаш кхахьара тороаш алсамъяхара а транспортни операцешка дlадолар кlезигдара а духьа «Прогресс-1» яха кема конструктораша хьадаьд из лаьтта юхадa ца дезаш.

Орбитальни lилма - тохкама комплекса юкъе балхаш даьдаьлча «Прогресс-1» яха кема станцех хьакъоастадергда. Кема атмосфера чlоагlача тlоанашка а даьнна дайна дlадаргда.

Телеметрически хоама даниесхи экипажа докладахи «Салют-6» яха орбитальни станци, «Союз-27» яха лехкаш дола кема, «Прогресс-1» яха автоматически транспортни кема шийна чудоагlача космически комплекса ерригa бортовой системаш лерттlа болх беш я. Космонавташ Романенкои Гречкои дика хьал долаш ба.

Лехкаш йола «Салют-6» — «Союз-27» яха lилма - тохкама комплекс лелара керда лоархlаме хан-юкъ толаме дlайолаеннай. Цу юкъа «Союз» яхача космически кемайи «Прогресс» яхача автоматически мухь кхухьача кемайи гlонца орбитальни станцешта гlулакх дара тохкамаш я дергда системаш лертlа а йоахаргья.

СОВХОЗЕ ДИКАГlБАРАШ

Дика чакхдаьккхад дlадаха юбилейни шу «Грозненский шурий» совхоза хьайбаш леладераша. План 4860 тонн йолча паччахьалкхенга еххай 5100 тонн шура, иштта планал совгlа 80 тонн долаш дlаденнад 1440 тонн дулх.

Боахама доалахьа ялх ферме леладеш 7200 бежан да, царех 3200 бетташ бола етт а болаш. Фермай коллективашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха я Батаев Камале кулгалду шоллагlа ферма. Дукха ба цу коллективе хьинаре къахьега нах. Царех я дикагlйола доярка Шамиева Рукъет. Тlайийнача социалистически декхарел совгlа 800 килограмм а йолаш хlара lаттагара 3000 килограмм шура яьккхай цо.

Цунна тlехьа латт хlара lаттагара 2800 килограмм шура яьккха доаркаш Айчумова Мархеи Межидова lайшати. Цар санна хьайбашта дика доал ду скотникаша а. Лерттlа хьож доаханга дикагlвола скотник Ваздиев lабдул-Вахьид. Къонабарий хьехамча ва из. Хlаьта lаьсий леладерашта юкъе толашагlа я Франгова Вера. Цо lуна деча хlара lасилга дени буси 400 — 450 грамм дулх тlакхет, план 300 грамм йолча.

— Торонех пайда эцарца хьайбай продукци паччахьалкхенга йохкаро кхаь шера план кхоачашъе лерхl оаха кердача Конституце шу дузача дийнахьа, — йоах партийни организаце секретара Катаев Идриса.

М. ЦУРОВ.

ШУ ДИКА ДlАДОЛАДАЬД

Дика чакхдаьккхар дlадаха шу «Гудермесский» совхоза хьайбаш леладераша. Планал совгlа 24 тонн йолаш 1884 тонн шурей, планагlа 400 тонн хила езача 500 тонн дулхи паччахьалкхенна дlаделар оаха. Цул хьалхарча шерaца нийсдича 120 тонн шурей 80 тонн дулхи дукхагlа да из.

Социалистически яхье хьалха латт коммунист Висимбаев Висит керте латтача цхьоалагlча шурий ферма коллектив. Цу ферма болхлоша 613 тонн шура дlаеннай, планагlа 546 тонн йолча, дlаенначох 77 процент совгlа цхьоалагlча сортагlа я. Планагlа 2260 килограмм йоагlача хlара lаттагара 2281 килограмм шура яьккхай боахаме.

Дика хьокхамаш дола доаркаш дукха ба коллективе. Масала, яхье хьалхалатташ хьайоагlа Ахмедова Тамара. Цо хlара lаттагара яьккхай 2771 килограмм шура, планагlа 2260 килограмм йолча. Цунна тlехьа я 2680 килограмм яьккха Балиева Кайпа, Чалаева Селихьат, Абдулкадырова Хадишат. Говза скотникаш доархlаш ба Хамсурхаджиев Салаудини Бациев Сайдlахьмади.

Иштта дика lунал деш ба хьакхарч лелаераш а. Масала, социалистически декхараш тlехкхоачашдаьд Бойко Аннас, Сурмай Марияс, Соромытько Аннас. Цар хьалкхеяь хьакхий хурскаш кхаба дlалуча хана 17 — 18 килограммага кхоачаш хул, планагlа 14 килограмм хила езача.

Кердача шера а овсаре къахьег хьайбаш леладераша, дlадаьннача шера укх ханачул 10 тонн дукхагlа йолаш, хlанзале паччахьалкхенга еххай 38 тонн шура. Денгара денга дегlадоагlа коллектива толамаш.

Н. МОВЛАЕВ,
«Гудермесский» совхоза партийни организаце секретарь.

ИРАЗ ДАХЬЯ ЗАКОН

ВАЙ ВАХАРА ХАМ БУ АЗ

Чакхдаьлар Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу диза, вай Даьхен керда Конституци тІайийца 1977 шу. Вай хІараенена цІаккха диллургдоаца дикахетар даь дІадахар из.

— Мишта дар юбилейни шу? — аьнна хаттар дича. — «Иразэ», аьнна жоп лургдар Сунженски районе Галашка вахача сІаране. Берригача наьха а санна доккхий хувцамаш хиннад дІадахача шера са вахаре а.

Советски Іаьдало, кердача Конституце — вай вахара Керттерча Законо сайна а сай дезала а деннарех газет оагІош тІа дувца безам ба са.

25 шу хьалха дІаболабаьб аз сай къахьегама никъ. Казахстана аренашка Іомайир трактор. Безам тІабахар е механизмашца болх берех хьагар дарий а хац сай вахаре аз из никъ харжар. Цхьабакъда, эггара чІоагагІа сона ловш хиннар-м ялат хьал мишта кхеду бокъонца довзилга дар.

Цу хана Павлодарски областерча Урицке цІерагІча колхозе вІашагІъеллар кагирхой коллектив. Цу хана са хьехамча вар совхоза бригадир Шартнер Андрей Иванович. Цуигара дукха дика хІамаш Іомадир аз, хІаьта хІанз а тІехь вІаши бувзам лелабеш а да тхо.

...1964 шера денз Орджоникидзе цІерагІча колхозе трактористалла болх беш ва со. Са воІ Махьмад аьхки са гІонча хулар. Юхханаца цо лелаер бера оамал я, хІаьта кастта цун балха тІаккхувш хилар дІадаргда аьнна хеташ вар со. Дале а беркатеча лаьттана цун безам тІабахийта гІерташ сай хур-могар-м дора аз. Дукха ха ялале сай воІо тракторист хила ший безам хилар хьахайтача боккха кхаъ хилар сона. Цу хана хиннача са новкъосташа, воккхача сага санна цун кулг а лаьца, могадир цо аьннар. Бакъдар аьлча, дукха бергбацар цо из болх-м, яхаш цабашшаш къамаьлаш дора цун нийсархоша.

ДІахо ишта хиланзар. Сона, са новкъосташта санна дукха безабелар цунна из болх. Кхыметтел ше эскаре гІулакх деш волаш а: «Керда фуд колхозе? Керда трактор хьанийцайий Іа», —яхаш хаттараш дора цо.

Махьмад Эскаре волаш шоллагІвола воІ Ахьмад хилар соца болх беш, аьхки каникулех волаш. Иштта цо а Іомайир дезала професси. ТІаккха из а хилар салтечун форма тІаювха езаш.

БоккхагІболча къонгашца цхьана цІагІа вІашагІкхийттача балхаца дувзаденна цхьацца дагаэувцаш хул тхо. ХІанз кІезига-м хул цу тайпара мукъа ха. ХІана аьлча, хургболча хьувнъама лард йоллэчара бийса тІехьа яхача хана мара чудагІац.

Каст-каста письмош язду тхога хІанз эскаре гІулакх деш волча кхоалагІча воІо — Іийсас. Салтий гІулакхех лувцаши колхоза вахарах дукха хаттараш деши хул цуи письмош. Оаха а дукха дІаьхдаь лац жоп. Трактораш кийч а ях, бІаьсти яларга хьежаш да тхо. ХІаьта со се болх беш ва колхоза шурий - товарни ферме. КІезига болх бац цига. Арадаккха деза кхо, хьатІакхяхьа деза доакъар, гІо де деза скотникашта. ХІаьта ханханнахьа гІулакх а деш, доахангара йоккхача шурийга хьежжа дегІа ма йоагІий боахама экономика а. Из дика кхета а деш, вай халкъа вахар, хьал-торо лакхъяра тхоай хурмогар ду оаха.

15 саг ва тха дезале. Царех 3 механизатор ва. Фусам-нана складе болх беш я.

ЦІаккха къайле хинкаяц тха дезале. Цу саррахье а моллагІа хиннар сона ховш хул. Сайна наха хьалхашка эхь хета дезаргдола хІама ца хилийтар дехаш хул со къонгашкара. Дезала сийле масаза а лораелга хьадех аз царгара. Шоай колхоз, юрт йІаьхегІа хилар, юрт хозагІа хилар чІоагІа ловш а цу даькъе шоай хьинар кходергдоацаш а хьалкхебу уж.

Сона каст-каста дага дохаш да 15 саг хьалкхеве атта ца хилар. Цхьан хана берригаш а зІамига ма барий уж, хІаьта са алапи а дацар доккха. Цхьабакъда цу хана дерригненца сона новкъостал дора вай паччахьалкхено. ХІаьта са дезала цІаккха диц а лургдац из. ТІаккха цІакхха а юхадийкха даргдоацаш тхоаш цунна лекхарийла долга а хов. Кхашкара балхаш чуйнина деча хана дерригга дІалаьрхІача 1200 — 1500 сом алапи доаккх тха дезало. Цкъаза договорах балха болхараша хьай къонгашца тхоца вола аьлча, чІоагІа велавала дог доагІа са. Цхьабакъда, шоаш юхаболхаш согара юхалург вхча дехаш-м хул уж. ХІаьта сона а са дезала а тхоай колхозал, юртал дезагІа хІама дац.

1974 шера КПСС члеиалла дІанийцав со. Юрта Совета депутаталла, юрта боахама йолча комиссе членалла хержав. «Орджоникидзе цІерагІча колхозе юрта боахама техникеи инвентари бІаьстан - кхашкарча балхашта кийчъярах» дола дешаш исполкома заседанешкеи сессешкеи дувца кийчду аз.

Паччахьалкхенна бІарга ца гуш дисанзар аз дуккхача хана денз хьега къа. Дика болх барах сона еннай Къахьегама ЦІеча Байракха орден, «Знак Почета» яха 2 орден, Ленински юбилейни медаль, «Социалистически яхье котваьннар», а иштта «Коммунистически къахьегама ударник» яха а массехк значок. ХІаьта «Наназ-турпал» яха медаль еннай са фусам-наина.

ХІанз болх беш а сайрийнарча школе дешаш а ва со. Капиталистически мехкашка хила йиш йолаш хІама дий из?!

ХІанз тха дезал кийчлуш ба ГАЗ-24 яха машина эца. Иштта хамбаь варгвоацаш эргдаьннад Октябра мехка бахача къахьегамхой вахар, дезалера гІулакхаш.

Вай вахара Керттерча Законо — кердача Конституце хІара СССР гражданина деша, къахьега, иразе ваха шерра бокъонаш еннай. Иштта да ираз дахьача Законо лур.

Х. ОЗДОЕВ,
Сунженски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза тракторист, юрта Совета депутат.

№ 2 йола «Агитатора блокнот»

Укх деношка кепа а теха арадаьннад КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропаганден агитацеи отдела № 2 йола «Агитатора блокнот». Цун редакционни статья «План кхоачашъелга идеологически балхаца Іалашде» яхаш я. Цу тІа белгалдаьхад КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеш, цу Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева даьча къамаьлацара положенеши выводаши дІайовзийтара, пятилетка ханал хьалха кхоачашъяр духьа социалистически яхь йоаржаяра дола декхараш.

Тайп-тайпара материалаш я агитаторийи политинформаторийи заочни семинар яхача разделе. Цига я КПСС ЦК декабрьски Пленумахи СССР Лакхеьарча Совета бархІагІча сессехи лекцеш, докладаш, беседаш яра тематика. Къамаьл дечарна пайдане хургья «Пятилетка доазонаш» яха НГІАССР Паччахьалкхен планови комиссе председатела Е. Брыксина язъяь статья. Цу тІа дувц пятилетка кхоалагІча шера Нохч-ГІалгІайчен халкъа боахам дегІаахара боарамех.

«ДегІаена социалистически общество — коммунизмага бодача новкъа хиланза яргйоаца этап» яхача темах беседа мишта вІаштІехьйоаккхаргъя» аьнна я философски Іилмай кандидата Е. Ткаченко язъяь методически разработка.

«Селхан карагІдаьннар — тахан дебадергда» яхача рубрикана кІал я «Тха жоп кхы а хьинарегІа къахьегилга да» аьнна Ножай-Юртовски района А. Шерипова цІерагІча колхоза председатела В. Эльсункаева кийчъяь материал.

Дунен халкъашта юкъерча хьалех дувцаш я «Белграде вІашагІкхетар» яха исторически Іилмай кандидата Р. Алексеева статья.

Металла кхомбара хетаяь цифраши факташи, хІаьта иштта кхыйола материалаш а я блокнота тІа.

ЧуІе цІенош хьалдеча ба халкъа тІахьожамхой

ЛЕНИНГРАД. Шийтта бІаь совгІа болхло, гІулакхера саг чувоагІаш я Ленина орден лелаеча Главленинградстрой № 87 йолча гІишлон треста халкъа тІахьожама группа. Хадданза теркам бу цар материалаш дораяра, балха дикал лакхъяра, гІишлон площадкашка къахьегамеи бытен хьалаш тоадара.

Халкъа тІахьожамхоша рейдаш еча хана гучадаьннача кхоачамбоацарашта анализ ю, сихха уж дІадахара де дезар ду. Халкъа тІахьожамхоша беш бола болх ерригача объекташка шерра дІабовзийт.

СУРТА ТІА: Главленинградстрой № 87 йолча гІишлон треста халкъа тІахьожама керттерча группа членаш № 13 йолча управлене гІишлонхой комплексни бригадо хьалдеш дола 16-зза вІаштІара даь чуІе цІенош деча баьхкаб. Аьрдехьара аьттехьа: халкъа тІахьожама цеховой группа член плотник А. И. Носов, халкъа тІахьожама цеховой группа председатель, воккхагІвола прораб Н. Д. Тулупов, халкъа тІахьожама керттерча группа председатела заместитель, лаборатора начальник Н. М. Широкова, комплексни бригада бригадир В. И. Моисеев, плотник В. Е. Шурыгин.

М. САБАДАША сурт.
ТАСС фотохроника.

АЙДЕННАЧА ХЬИНАРЦА КИЙЧЛУ

ДІадаьннача шера хиннача йоккхийча исторически событена — керда Конституци тІаэцаро, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизаро, царца дувзаденна КПСС Центральни Комитета Пленумий материалаша дог айдаьча хьале дІадоладаьд пятилетка кхоалагІа шу Надтеречни района «Новогрозненский» совхоза къахьегамхоша.

— ХІанз тха коллективе боккха теркам гІабахийта Іомаду партен правительствая тІехьара документаш (парте Центральни Комитета декабрьски Пленума решенеши КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК яздаь Письмои, — аьлар совхоза директора Заурбеков Увайса. — Уж Іомадеш болхлоша дувц укх шера кхоачашде дезаш коллектива хьалхашка латта декхараш, белгалдоах толамаща шу чакхдаккхара де дезараш. Боахаме хІанз бІаьстайга кийчлуш ба.

Юрта боахама ерригга техника тоаяь йоалаш латт. Балхараьннача тІехьагІа хІара тракторо, хІара агрегато тешшаме болх бергболаш дика тоаю из. Белгалбаьнна дика болх беш ба слесарь Бурбукаев Хадиз, моторист Асиев Ульби. Цар тоаяь моллагІа а механизм балха хьовзам бергбоацаш хул.

БІаьстанга кийчо еш дукха а тайп-тайпара а балхаш деш ва механизатор, КПСС обкома членалла вола кандидат Вацуев Рамзан, хьайбаш дика Іангара лахара хьинаре къахьег Ильясова Вахас.

Совхоза боахаме йоккха моттиг дІалоаш комсий бешамашца. БІаьсти уж лаьтта кІалхара хьагучаяхара хІанз кийчъеш латт 40 гаргга лаьрххІа йола агрегат. Цар йиш хулийтаргья халача балха механизаци е, къахьегама овсарле лакхъе, цунга хьежжа комсаш кхеярга дІадодар лохде.

Боккха теркам гІабохийт совхозе болхлошта агротехнически зоотехнически знанеш ялара а. Цига болх беш я Калиновски юрта профессионально-технически училища филиал. 10 механизаторо шоай квалификаци лакхъяьй цига хІанзле, кийчбеш ба кхашка, бешамашка, фермашка къахьегаргдола болхлой.

Юрта боахама культураш дІаювргйолча кхашка сихъяь удобренеш йоаржаю укх деношка.

Пятилетка кхоалагІа шу толамца чакхдаккха лерхІаш я «Новогрозненский» совхоза коллектив.

Ю. ЮСУПОВ.

ЛАТВИЙСКИ ССР. «Латгипропром» институто проекташ уттаю йоккхийча производственни комплексашта, теплоснабжене объекташта, общественни зданештеи спортивни сооружен еиштеи. Царна юкъе да Ригера кепайоазон керда ЦІа, Елгавера «РАФ» яха микроавтобусий завод, кхыдараш санна дола гІирсаш.

ТІеххьарча шин шера «Латгипропрома» коллективо кийчъяьй йоккхийча общественнии промышленнии сооружений 170 совгІа проект.

СУРТА ТІА: института керттера инженер Римша Виктор (аьттехьарвар), архитектораш Пургайлис Арвиди Тавлиди Ларисаи «Латгипропрома» кердача проекташка хьожаш ба.

В. ЛИСИЦЫНА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДАЧА ШЕРА ДЕКХАРАШ

«Автуринский» совхоза къахьегамхоша къоабалдеш тІеийцар КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «1978 шера план кхоачаш а тІехкхоачаш а яра социалистически яхь йоаржаяреи производства эффективности балха дикали лакхъяра тІехьа лоаттабу къовсам чІоагІбареи хьакъехьа» яздаь Письмо. Цунца дувзаденна боахама ялаташ кхедеча а хьайбаш леладеча а доакъошка йолаш йола резерваш дикагІа гучаяхен дукхагІа царех пайда эцеи лаьрхІад совхоза партийни организаце, кулгалхоша, специалисташа. Цу деша уйла е бахьанаш долаш дар боахаме: дІадаьннача шера планал совгІа 368 тонн шура Даьхена дІаеннаяле а, цхьадолча лоархІамеча хьокхамех кхоачаш ца деш дисад тІайица декхараш.

— Партеи правительствая тІахьехама жоп луш къахьегама овсарле лакхъяьй шоай балха хьайбаш леладераша, — йоах боахама керттерча зоотехника Гапуев Актимира. — Керда шу доладеннача деношка совхоза фермаша 3200—3300 килограмм шура паччахьалкхенна хІара дийнахьа дІалуш хиннача, хІанз 3700—3800 килограммага кхаьчай из цифра. — Ховш ма-дий хІара боахаме шура дІаахийта езаш шийй чухьара гІулакхаш хулилга: Іаьсашта мелае а, берий учрежденешта яла а, и. кх. дІ. Цхьаболчар цу гІулакхашта эшар кІезиг а еш лакхду заготовительни пункташка шура дІателилга. Тха совхозе ишта даьдац. Хьайбашта ду Іунал лакхдарцеи довкъара рацион дикагІа ярцеи лакхдаьд шура йоаккхилга (хІанз йоаккх деии буси 4200—4300 килограмм шура). Цунга хьежжа лакхъе торо хиннай паччахьалкхенга йоххар а.

ХІанз доахан рационаца жом ба, дукхагІа концентраташ, белкови доакъар да. Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара кхаь шера план кердача Конституце шу дузача деига кхоачашъе лерхІача фермай болхлоша яхь йоаржаяьй чухьарча резервехи торонехи дикагІа пайда эцара.

— Хьайбаш леладерашта юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг яькхай Аюбов Дуду бригадир волча 2-ча ферма коллективо, — йоах зоотехника. — ДикагІболча доаркаша Зелимханова Тамарас, Кадырова Гакас, Шабазова ПаьтІамата, кхыбараша хІара Іаттагара дийнахьа йоаккха шура 4,5—5 килограммага кхоач. Цар хьинар бахьан долаш совхоза коллективо юбилейни шера паччахьалкхенна дІаелар 1887 тонн шур, халкъбоахама планагІа 1520 тонн йоагІаш хиннача, цул хьалхарча шера ехка хинначул 381 тонн дукхагІа я из. Кхоачашйир дулх доххара план а.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дийшачул тІехьагІа шоай торонаш а лаьрхІа, пятилетка кхоалагІча шера керда социалистически декхараш тІаийцар совхоза хьайбаш леладераша. Цар дош деннад Даьхенга 1800 тонн шуреи 200 тонн дулхи дохка. Къахьегамхой айденнача хьинаро тешийт уж декхараш кхоачашдергхиларах.

Д. ХАКИМОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама комитете

ЮРТБОАХАМА ТЕХНИКА КИЙЧЪЯРА — ТЕРКАМ ДУКХАГІА

Республика халкъа тІахьожама Комитето белгалдаьккхар, Грозненски райисполкома юрта боахама управлене, районерча дуккхача колхозийи совхозийи кулгалхошеи специалисташеи «1978 шера кхашкарча балхашта юртбоахама техника ший ханнахьеи дикаи кийчъяра Шелковской района колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» объединене механизаторашеи инженерно - технически болхлошеи кхайкаьча инициатива хьакъехьа» Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Советои облсовпрофои № 869 йолаш 1977 шера 3 ноябре баь сонам биза кхоачашбеш ца хилар. Районерча цхьайолча колхозашкеи совхозашкеи шорттига юкъекхухь машинно - тракторни паркаш оборудованиенеи специализированни технически гІулакх делга, де доагІар даи техника дІаоттаяь лоаттаяра порядок кхоачашъяра, цу соцамга хьежжа кийчъяь мероприятеш чакхъяхара гайна йолаьй машинно - тракторни парка ремонт, шорттига а во а ю из. 1977 шера 15 декабрь хьатІакхоачаш ерригача районе ремонт яь яьннараш 155 трактор, е 1977 шера IV кварталца планаца нийсйича 58 процент, кІа оарда 29 комбайн, е 50 процент, сеялкаш 69 процент, нохараши культиватораши 70 процент мара яц.

«Сельхозтехника» Грозненски МРО (упр. нов. Кончаков) боагІача тайпара тІахьожам лоаттабац трактораштеи комбайнаштеи ремонт яра план кхоачашъяра, уж балхаш дикеи шоай ханнахьеи кхоачашдара. «Сельхозтехника» районерча объединене предприятешка тоаяь яьннай 21 трактор, е 1977 шера IV кварталца нийсйича 15 процент, хІаьта комбайнаш тоае вІалла йола а яьац. «Сельхозтехника» Нохч-ГІалгІай объединене кхоачам хиллал запасной оатхалашца Іалашъяц Грозненски района колхозаши совхозаши.

Республика юрта боахама министерства, «Консервплодоовощ» яхача объединене, «Птицепром» яхача треста ялх боахаме техника дІаоттаяь лоаттаяра правилаш телхаяь моттигаш гучаяьннай, цу тайпара воча хьал тІа хиннай 42 кІа оардеи 37 силос хьокхеи комбайнаш, 34 сеялка, кхыйола юртбоахама машинаш.

Машинно - тракторни парка ремонт яра балхаши из дІаоттаяь лоаттаелгеи къаьстта воча хьал тІа да РСФСР кхачан промышленноста Министерства «Аргунский» сомийбаьцадаарий совхозе (директор нов. Беркинхоев, керттера инженер Лохов). Соахка 13 декабре мара болабеннабац цу совхозе техникана ремонт е. Тохкам беча дийнахьа хьежача хиннадац дефектни веломостани машинно - тракторни парка ремонт яра плани.

Техника ха якхка дІаоттаеча хана хоттех цІенъяьяц цуи балха маьженаш, мукх ца яийта даьтта хьекхадац, кІал хІамаш а ехка оттаяьяц дІа. Мукъаяьхаяц кІа сардачеи силос хьокхачеи 3 комбайна, МТЗ-5 яхача 3 трактора, цхьан подборщика - копнитела пневматически чархаш.

Республика юрта боахама министерства «Куларинский» совхозе (директор нов. Шатаев, керттера инженер нов. Бакаев) соахка 15 декабрь хьатІакхоачаш тоаяь яьннa 55 процент мара трактораш яцар IV кварталца нийсйича. Чархаш мукъаяьхаяц цхьаьна а юртбоахама машинеи комбайнаи. Оатхалий ерзанъяьнна моттигаш, лаьтта ца а хьокхаш, мукх юаш латт. Вординташ ихестаю басаш хьаьхаяц. ДукхагІа йола машинаш ялаташ чуэцача хана чунхача чархи топпарахи цІенъяьяц. Нохараш кІал хІамаш а ехка дІаоттадаьдац.

«Консервплодоовощ» объединене «Заря» яхача совхозе (директор нов. Хаджимурадов) из ди хьатІакхоачаш тоаяь яьнара IV кварталца нийсйича 63 процент трактораш мара яцар. Ремонт во ю, тракторий двигателашта стенде обкатка яьяц, низ меллаб хьожаш техкаяц, комбайнийи жаткайи хедераш ГОСТ телха а еш лоаттаю дІаоттаяь, хІаьта из бахьан долаш рамаш бІагІара яла тарлу.

1-ча Мая цІерагІча колхозе (председатель нов. Травин) № 6-мех статотчетноста тІа приписками очковтирательствои яьй. Соахка 1 декабрь хьатІакхоачаш оттаяьча отчета тІа тоамьй аьнна язъяьй 28 тракторни косилка, 30 тракторни сеялка, 20 рядкови жатка, ма-дарра аьлча, ремонт янза уж йоллашехьа а. ИнъагІча тракторни бригаде (бригадир нов. Серебряков) вІашагІа а яьккха латт 1970 шера арахийца Т-174, 1971 шера арахийца Т-40 яхэ ши трактор. Цхьабакъда из бахьан долаш бехктокхаме эза саг вац.

Районерча цхьайолча колхозашкеи совхозашкеи леррттІа уйла тІаяхийтац механизаторий кадраш кийчъяраи цар квалификаци лакхъяраи, балха овсарле лакха йолаш цар къахьегара хиланза дарглоаца хьалаш вІаштІехьдаьхадац, кІезига леладу материальни моральни стимулировани яра гІулакхаш. Район бІарчча хьайнача шин сменагІа болх бара 400 созгІа тракторист тоъац, цу даькъе 1-ча Мая цІерагІча колхозе — 43 саг, «Заря» яхача совхозе — 40 саг, «Гвардейский» — 21, «Аргунский» — 30 саг, и. кх. дІ. Цхьабакъда 20 боахамах нийсахьа кийч а яьяц, говзал лакх а яьяц механизаторий кадрий.

Уж дерригга кхоачамбоацараш нийсденнад цу боахамий кулгалхошеи специалисташеи, Грозненский райисполкома юрта боахама управлене (нн. Петросов, Газарян) машиннотракторни парка ремонт елгеи из дІаоттаяь лоаттаелгеи, механизаторий кадраш кийчъелга вІаштІехьдаккхара лерттІа уйла тІа ца йохийташ, уж дешаш тІахьожам боацаш леладарах, шоашта карарча болхлошкара доагІар дизза хьа ца дехаш хиларах а хІаьта Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама министерства (нов. Сухоруков), «Консервплодоовощ» яхача объединене (нов. Амхадов), «Птицепром» яхача тресто (нов. Дакаев) цу кхоачамбоацаращца машар баь хиларах а.

Машинно - тракторни парка ремонт елгеи из дІаоттаяь лоаттаелгеи, механизаторски кадраш кийчъелга во вІаштІехьдаьккха хиларах лира бехк бе боагІар юрта боахама управлене начальника нов. Петросовна, «Сельхозтехника» Грозненски МРО управляющена нов. Кончаковна, «Аргунский» совхоза директора нов. Баркинхоевна, «Куларинский» совхоза директора нов. Шатаевна, «Заря» яхача совхоза директора нов. Хаджимурадовна, цхьабакъда укх тІа бувцаш бола тохкам беча хана цар кхоачамбоацараш дІадахара де мел доагІар дар. машиннотракторни парка ремонт яра балхаш сихдар, юртбоахама техника дІаоттаяь во лоаттаярах гІулакхаш тІарча 28 сага такха 355 сом дІадожадар. трактораш ремонт яра 4 квартала план дІадахача шера 25 декабрь хьатІаотташ кхоачашъяргья, лаьтта кийчдечеи ялаташ дІадувчеи машинех 80 процент, догІаи хьисапе хий деттачу машинийи насосни станцейи 75 процент 1978 шера 1 январь хьатІаотташ кийчъяь йоахаргья аьнна Комитета дош далар теркал а даь, Комитете цар дош дувцарца кхоачамбаьб.

Нн. Петросов, Кончаков, Баркинхоев, Шатаев, Хаджимурадов декхарийла баьб шоаш чакхдаьхача гІулакхех хьахиннарий хьакъехьа 1978 шера февале — марте Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама Комитетага хоам бе.

Юртбоахама машинашта ремонт ярах йолча № 6-мех статотчетноста тІа приписками очковтирательствои ярах, 2 трактор вІашагІъяккхарах 1 Мая цІерагІча колхоза председатела нов. Н. А. Травина цІенхаштта бехк бе боагІар, цхьабакъда статотчетноста тІа приписками ярах бехке вола керттера инженер нов. Солнышкин колхоза правлене яьча решенегІа балхара дІа а ваьхкаь, уж юхаметтаоттаеш дІадахар бехке барашкара хьа а доаккхаргда аьнна цо хьакхайкадаьр теркал а деш, цун дош Комитете дувцарца кхоачамбаьб.

Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министерства (нов. Сухоруков) «Консервплодоовощ» яхача объединене (нов. Амхадов), «Птицепром» яхача треста (нов. Дакаев) кулгалхой уйла тІаерзаяьй юртбоахама техникана ремонт яреи из дІаоттаяь лоаттаяреи, механизаторий кадрашка дешийтара дешашта цар оагІорахьара тІахьожам ца хинна хилара, царгара хьадийхад гучадаьнна кхоачамбоацараш дІададара, бІаьстан юкъерча балхашта кийчо яра лелама лира тІахьожам оттабара. Грозненски района боахамашта машаш дола новкъостал дара де доагІар делга.

Терками ийцай «Сельхозтехника» Нохч - ГІалгІай объединене председатела заместитела нов. Попова Грозненски района боахамаш ца тоъача запасной оатхалашцеи материалашцеи Іалашдара объединене де доагІар даьд аьнна яь заявлени.

Городской районни халкъа тІахьожама комитеташи колхозий, совхозий, юртбоахама кхыча предприятей группаши декхарийла яьй машинно-тракторни парка ремонт елгеи дІаоттаяь лоатталегеи вІаштІехьдаккхара хаддавза тІахьожам лоаттабе, кхоачамбоацараш хьагучадахеи гучадаьхарах дІадахара де делар деи.

Дукхал а дикал хилийтара

Производства эффективности балха дикали лакхъяра долча керттерчарех цаІ да къахьегамеи продукцеи дикал тоаяра комплексни система производствана юкъейоалаяр. Из система хьахулаш я паччахьалкхени отраслеви стандарташа дІадехаш дар дизза кхоачаш а деш предприятешка кийчъеча стандартий ларда тІа. Къахьегамеи продукцеи дикал тоаяра комплексни система (КС УКП) гІишлон, наькъий, коммунальни машинашъеча министерствана чуйоагІача предприятешка сихагІа юкъейоалаяра соцам бир 1976 шера хьалхарча деношка а. Цу министерствана чуйоагІачарех я ГІ. Ахриева цІерагІа йола Назрановски «Электроинструмент» завод а. СССР Министерстве баьча соцам тІа белгалдаьккхадар арахеца продукци дикагІа хилийтара стандартий лоархІам лакхбе безаш хилари Львовски обласерча предприятей опытах (КС УКП) дІахо эргаяккхара де дезарехи.

Къахьегамеи продукцеи дикал тоаяра йола комплексни система производствана юкъейоалаяра гха заводе вІашагІъеллай предприяте керттера инженер Х. С. Тамасханов керте латта координационни болхлой группа. Заводе арахецача продукце дикал миштай хьожаш анализаш а еш, дукха балхаш даьд цу группа членаша. Нийсденна кхоачамбоацараш гуча а доахаш уж дІадахара тІаерзаяь технически задани кийчйир, цунна юкъейоалайир предприяте 23 стандарт. Уж а шоай аргІагІа тІаерзаяь яр нийслу кхоачамбоацараш дІа а доахаш (КС УКП) керттера лостамаш къоастадаре. Предприяте стандарташи ГОСТ-ши кийчъяра тІехьа къахьегача болхлошта новкъостала лаьрхІа кийчйир укх тайпара стандарташ: «Уж кийчъяра порядоки стандарташ производствана юкъейоалаяри», «Паччахьалкхени отраслевии стандарташ юкъейоалаяра керттера положенеш».

Стандарташ производствана юкъейоалаяьчул тІехьагІа тохкаш оснасткаши инструменташи хьанйеш хиларо торо хилийтар инструменташи оснасткаши тохкаши дІаяцаши дІайола ха кІезигъе, продукци кийчъерашта тІалатта бехктокхам лакхбир, дикагІа хилар кийчъю инструменташи оснасткеи, дикка кІезигъелар нийслуш хинна брак.

«Оснастка хьажара порядок» оттаярах торо хилар ший ханнахьа оснасткех пайда эцача хана нийсденна кхоачамбоацар гучадаккх из сих дІадаккха а, цунца цхьана брак ца нийсълийта а. Уж кхоачамбоацараш дІадахара новкъостал дир предприяте стандарташа а.

Мел брак яьй хьожаш учет лелаелга а дикка тоаденнад заводе, брак йолаш кийчъяьча продукцена ханиахьа акт оттаю, брак йолча продукцена лаьрхІа изоляторш кийчъяьй. Укхаза предприяте стандарто новкъостал ду брака учет лелае а цунна оформлени е а.

Стандарт производствана юкъейоалаяьчул тІехьагІа контрольно - тохкама станце электроинструменташ таккара болх дІа а болабь, уж тохкилга тоадир, дукхагІа кийчъяьй тохкама стендаш, цар вІаштІехьдоалийт дукхагІа тохкамаш де.

Укх тІеххьарча хана тха заводе чІоагІа йоакхо ю цхьаккха тайпа сакхат доацаш продукци кийчъяра система производствана юкъейоалаяра, кхоачамбоацар ца нийсолийташ болх бара. ХІара бригада, участок, смена цу системех къахьегаш я. Укхаза чІоагІа терко ю цкъа дІаелча продукци юха ца ерзеш дІаяхийтара долча гІулакха. Цу тайпара йола продукци дукхагІа хилийтара яхье яьннай бригадаш сменаш, участкаш. Цох доккха беркат даьннад. 1975 шера цкъа дІаелча юха ца ерзеш дІайохийташ хинна продукци 40 процент хинна яле, 1977 шера цуи боарам 53 процентага кхаьчар. Брак йоацаш продукци кийчъяра йолча системах къахьегаш я литейно-прессови, сборочни, механически, инструментальни цехий коллективаш.

ХІанз юкъейолаеш я цхьаккха тайпа кхоачамбоацар ца нийсолийташ болх бара йола система. Укхаза ларде лувц хІара болхлочо, цеха, участка беча балха дикал. Кийчъяьй цу даькъерча социалистически яхьа положенеш. Яхье итоги еча хана терийме лувц участкай, цехий финансови производствении хьокхамаш, цкъа дІаелча юха ца ерзеш дІайохийта продукци дукха е кІезига хилар, къахьегама дисциплина, кхыдараш.

Стандарташ производствана юкъейоалаярах, бригадни системах болхлошта алапеш телла доладарах, брак йоацаш продукци кийчъяра тІехьара яхь шерра йоаржаярах тха завода коллектива къахьегама овсарле соахка 7,9 процент лакхъелар 1976 шера хиннчул.

Б. МУТАЛИЕВ,
Назрановски ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода стандартизаце отдела начальник.

КЪОНА ДЕПУТАТ

— Соахка аьхки хержача депутаташта юкъе эггара а хьинарегIа шийн болх дIаболабьрех ва къона депутат Арсамаков Султана Ахьмад. Касткаста хул из шийн участке, харжархой вахар, царна эшар довз, цар наказаш кхоачашдара оарцагIвоал, — иштта дувц бурув тохача балхий управленерча къоначa депутата балхах МагIалбика горисполкома секретара Пущина Мария Стефановнас.

ДIатеххача миллионаш болча советски кагийрхойчул дукха эргаш бац зIамигача сага вахара никъ. Юкъера школа, из йистейоаккхашехьа — заводе электромонтера болх, тIаккха Советски Эскаре гIулакх делга, юха а шийн болх, заочно институте дешилга, общественни балха юкъе хьинаре дакъа лоацилга...

ДегIаенача социализма Даьхено йоккхий бокъонаш еннай кагирхошта, шерра хьадийллад царна хьалхашка сердалонга, иразга долха наькъаш. Из дерригa а хIара дийнахьарча вахара закон даь дIачIоагIдаьд кердача Советски Конституце тIа. Мах боапаш деша, дего къоабалбеш бола вахара никъ харжа, общества а хьайна а пайдане къахьега бокъо я вай мехка хIара зIамигача сага, йоIа. ХIаьта общества вахаре Iа дакъа лацарга хьежжа ду хьа сий...

1969-ча шера юкъера школа чакхъяьккхача дукха уйлаш а ца еш Вознесенскерча газ чакхйояхача заводе электромонтералла балха вода Арсамаков Ахьмад. Шийна йоккха сийле лоархI цо вай общества керттерча низа—болхлой класса мугIарашка хилар. Дукха ха ялалехьа Советски Эскаре вода къона болхло. Цига гIулакх даь ваьлча 1972-ча шера кхы а дегIа чIоагIвенна, вахарах бIубенна шийн коллективе, шийн балха юха тIавоагIа из.

Кхы а дикагIа кхетаду зIамигача саго визза вай заман болхло хилара дIахо деша дезилга. Болх бешшехьа кийчо а йий Грознерча мехкдаьтта институте механически факультете заочно деша вода из.

Атта дац болх бешшехьа деша. Технически вузе хIаьта а. Хьинар долаш, халонех бIуца къожабеш волча комсомольца вIаштIехьдоал болх а дешар а толамца цхьана тарде.

Дего къоабалъяь хержача механика говзала гаргагIа хургволаш МагIалбикерча бурув тохара балхий управлене слесаралла вода Арсамаков Ахьмад 1975 шера. Шийн болх дика кхоачашбеш, коллектива вахаре хьинаре дакъа лоацаш вола зIамига саг сихха дIавовз кердача коллективе. Цхьа шу доаллашехьа УБР комсомола комитета секретаралла хорж из.

Арсамаков Ахьмада низи хьинари тоъ электрографически ротационни аппарата слесареи операторей болх бе, городе йоккхагIчарех йолча предприяте комсомола комитета секретара декхараш кхоачашде, толамца институте деша. Уж деррига декхараш дизза кхоачашде вIаштIехьадоал къоначa болхлочун. Цунна тешал ду дIадахача шера гурахьа шозлагIа юха а из бурувдеттача балхий управлене комсомола комитета секретаралла харжаро.

Тхо укхаза даьхкача комитета заседане дIадахача шера карагIдаьннaчунга хьожаш, кердача шера де дезараш белгалдоахаш бар комсомола комитета членаш. Дукха дувца йиш яр УБР комсомольски организаце а цун комитета а балхах.

Комсомола комитето дизза дакъа лоац бурувдеттараштa хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара социалистически яхь йоаржаеча, цун итогаш еча. Бурувдеттараштa юкъе шерра яьржай «Говзалах дикагIвар» аьнна йола социалистически яхь. Цун итогаш ю хIара бетта. Цу яхье котало яьхараштa юкъе дукха комсомольцаши къона бурувдеттараш ба. Царех ба бурув тохачун гIончаш Бережной Владимир, Эсмурзиев Тамерлан, Халзиев Iийса, слесарь Тимиров Нурдин, электромонтер-наладчик Мальсагов Олег, кхыбараш.

Комитета хьалхлерца касткаста чакхйоах укхаза кагирхой салаIара сайренаш, экскурсеш. Коллектива вахара закон а хинна дIаэттад Советски Эскаре болха кагирхой торжественно накъабоахилга. Къоначa бурувдеттараша хьинаре дакъа лоац УБР а городе а чакхйоахача субботникашка, воскресникашка. Цига болх а баь даьккха 350 сом ахча дерригача дунен кагирхой фестивале фонде цар дIадахьийтад.

Укх тIехьарча хана белгтала низ болаш, дегIайоагIаш латт комсомольски организаци. Шу хьалха 47 мара ца хиннача, хIанз укхаза 63 комсомолец ва. Цо къаьгга хьагойт УБР коллективе комсомольски организаце лоархIам тIехь-тIехьагIа лакхлуш боагIилга. Цох доккха дакъа доал ха а ховш кагирхой болх вIаштIехьбоаккхача комсомола комитета секретара Арсамаков Ахьмада.

— Дика мел дар ала йиш я Арсамаков Ахьмадах, — йоах УБР партбюро секретара Щукин Федор Васильевича. — ТIехдика лелабу шийн болх, хьинаре дакъа лоац коллектива вахаре, институте дешаш ва. Дизза чакхдоаккх моллагIа а шийна тIадилла гIулакх. Цудухьа цун сий а ду из лархIа а лоархI бурувдеттарий йоккхача коллективе.

ДикагIбараштa юкъера а дикагIбараш херже Советий депутаталла бохийташ да вай вахара закон. Сохка аьхки Советашка хоржамаш деча хана МагIалбика горсовете шоай викалаш белгалбоахаш эггара хьалхарчарца къоначa болхлочун, хьинар долча комсомольца Арсамаков Ахьмада цIи яьккхар бурувдеттарашa. Иштта хержар гIалгIай зIамига саг горсовета халкъа депутаталла.

Дика дIаболабаьб Ахьмада из керда бехктокхаме болх а. Дукххаза хиннав из шийн участке баха харжархой болча, царна эшачунга, хьаштaшка хьожаш. Къаьстта боккхача бехктокхаме гIулакх лоархI къоначa депутата харжархой наказаш кхоачашделга.

Къаьнача городе ба Ахьмада из керда бехктокхаме болх а. Дукххаза хиннав из шийн участке

Къаьнача городе я Ахьмада харжархой баха участок. УлицагIа бус сийрда хургйолаш лампаш охкилга, гIашлой наькъаш дохкилга — иштта дар харжархой наказаш. Цкъа а шозза а яхар санна из болх кхоачашбелга тIадожадаьча учреждений кулгалхой болча а горисполкоме а хинна харжархой хьаштaш кхоачашдергдолаш гIулакх вIаштIехьдаьккхад Ахьмада.

Шийн харжархошта юкъе шерра кхетама болх лелабу къоначa депутата. КПСС ЦК октябрьски (1977 ш.) Пленума, керда Конституци тIайийцача СССР Лакхехьарча Совета сессе, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизарца дувзаденна КПСС ЦК, СССР-и РСФСР - и Лакхехьарча Советашa цхьана яьча юбилейни торжественни заседание материалашта хетадаь къамаьлаш даьд Арсамаков Ахьмада. ХIанз шийн харжархошта КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеш, иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера Коммунистически парте а Советски паччахьалкхено я советски халкъа хьалхашка оттадаь сийлахь-доккха декхараш дIадовзийташ ва Арсамаков Ахьмад.

ЛерттIа шийн болх лелабе, комсомольски организаце кулгалхочун а халкъа депутата а декхараш кхоачашде, цунца цхьаьна шийн дешара боарам лакхбе вIаштIехьдоал лоаман зIамигача сага. Халкъа а шийна а беркате ийса никъ ба Ахьмада каралаьцар.

А. БАСИЕВ.

СУРТА ТIА: хьалха СССР Лакхехьарча Совета депутат хиннача УБР буркома председателца Хамурзиев ХьакIаьшаца дагавоалаш ва къона депутат А. Арсамаков.

Б. ЧЕРБИЖЕВА сурт.

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

Грозненски «Электроприбор» завода коллективо 1977 шерара паччахьалкхен плани социалистически декхараши тIеххоачашдаьд. Юбилейна шера планал совгIа 111 эзар сома маьха продукци арахийцай, хIаьта 251 эзар сома продукци маьхалъяьккхай планагIа лаьрхIачул совгIа.

Завод болх беш йола тоъал шераш дале а, духхьала шерашца дувзаденна Iаш цуй коллективо уж санна дола толамаш дахар. Из дувзаденна да болхлой говзал лакхъяларца, коллектива барт-цхьоагIо чIоагIъяларца, кулгалдареи кхетамеи болх дика вIаштIехьбаьккха хиларца. Духхьала дIадахача цхьан шера технологически процессашта механизаци автоматизаци яра чотах планах лаьрхIачул 5 процент къахьегама овсарле лакхъеннай укхаза.

Цу заводе арахецаш йола керттера продукци электрофотографически аппараташ я. Iилма - тохкама институташкара яьнна заводашка кхаччалца йолча предприятешка уж аппараташ чIоагIа эшаши хоаттами я. Цул совгIа заводо арахец халкъа эшаш дола товараш — шарикови ручкаши урсаши. Иштта арахец заводо электросшивателаш а. Лоацца аьлча вай мехко ийбаь ца Iеш дунеи ялхайтта мехко пайда ийбу заводе арахецача продукцех. Завода коллектива боккха кхаъ хинна хIама да 1977 шера цхьанна меттера продукцена рекламаци ца яр.

Заводе дика вIаштIехьбаьккхаб творчески болх. Дукха маьхера рационализаторски предложенеш кхухь завода балха юкъе. Из бахьан долаш паччахьакхенна 101 эзар сом кходаьд завода коллективо.

Шераш яха йоагIа заводерча дикагIча болхлой. Юбилейня шера плани тIайийца социалистически декхараши кхоачашдеча доккха дакъа юкъедихьад завода цехий дукхача коллективаша. Царех я «Коммунистически къахьегама цех», «Лакха культура йола цех» яха цIи лелаеча халкъа эша товараш кийчдеча цеха коллектив (нач. Н. П. Гребнева), ремонтно - механически цех) нач. Ю. Г. Мариненко), каркасносварочни цех (нач. В. А. Легкий). Дика къахьегачарна лархIа езаш я № 2 йолча сборочни цеха)мастер А. С. Игитова), № 3 йолча кузнечно-прессови цеха (мастер П. М. Шевченко) коллективаш, иштта кхыяраш.

Завода коллективе шерра яьржай социалистически яхь. Иштта шоайла яхь лелаеш ва заводе 126 саг. Царех ба токараш А. П. Васильев, А. П. Куньянкин фрезеровщик С. М. Хаджиев, З. Е. Кучуков токарь Н. И. Савин, электромонтер Г. А. Шамардаян.

Цу предприяте балха дукха да болх бе дог доагIийташ дола хоза гIулакхаш. Царех да завода № 2 йолча цеха сборочни участкана, № 4 йолча цеха промышленни вентиляцена гIулакх дара участка коллективана, каркасно-сборщикий бригада коллективана «СССР Конституце цIерагIа коллектив» яха цIи ялар. Завода коллективе дукха ба хIанз ханал хьахабьинэ къахьегараш. Царна юкъе ба 1978 шера март-апрель беттий чотах къахьегаш бола механически цеха болхлой М. Костоев, М. С. Некредин, В. Г. Трофимов, Е. С. Щербаков, иштта кхыбараш.

Доккхий толамаш даха шоай вIаштIехьдаларах доккхал а деш сатийна бац заводчанаш. Уж кхы а доккхагIа декхараш тIайийца къахьегаш ба укх шера. ХIанз заводе 200-нел совгIа саг ва «3 шера план 7 октябрь тIакхоачаш кхоачашъе!» яхача Горячеводски бурувдеттарий боламах къахьегаш. Иштточарех я Эсиев Идриса кулгаду резчикий бригада, энерго-механически цех, слесарь-сборщик Киктев Борис, иштта кхы дукхабараш.

Завода коллективо из патриотически болам хьал а доалаш декхараш тIайийцар:

Пятилетка 3 шера план 1978 шера 23 ноябрь тIакхоачаш кхоачашъе;

Планал совгIа 150 эзар сома продукци маьхалъяккха;

Шийн интернациональни декхар кхоачаш а деш завода коллективо лаьрхIад 243 эзар сома продукци довзол дехьа дIаяхийта, и. кх. дI.

Цу доккхийча декхарех шоай кавргхиларах дог тайша ба «Электроприбора» къахьегамхой.

Х. ГАГИЕВА.

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Ленина орден лелаеча Монински камвольни комбината коллективо эггара хьалха хьаллаьпар эффективноста лицевой счетий ларда тIа социалистически яхь вIаштIехьъяккха «Ленинское знамя» яхача газетага гIолла предложени еннача Подмосковьи производственни хьалхалаттарий группо, СССР Паччахьалкхен преме лауреаташа дIадоладаь гIулакх.

Цу тайпара яхь йоаржаяьча монински текстильщиким балха опыт КПСС МК мога а яьй тIатIа шерагIа дIаяржаш а латт. «ХIаранена — эффективноста лицевой счет» яхача девизагIа йоаржаяьча яхьаца монинцашта корая къахьегама мах бара йола, хIара болхлочо дика кхетаеш йола керда форма.

Предприяте специалисташа производственникашца цхьана кийчъяьй бригадашта йола эффективностен дикален керттера дараш: тIехника продукци арахецара, бедал, материалаш, балха ха кхояра план кхоачашъяр чулоацаш йола лицевой счеташ. Цар башхалонаш сенах латт аьлча, уж латт эффективноста чудоагIараш ахчанца — сомашца лоархIаш хиларах. Цу хьокхамашка хьежжа ю бригадашта юкъерча яхьа итогаш.

Яхьо торо хилийтар монинций иттлагIча пятилетка шин шера задани ханал хьалха кхоачашъеи планал совгIа 8,3 миллион сома продукци маьхалъяккхеи, отрасле юкъера лаьрхIача болчул 30—40 процент дукхагIа къахьегама овсарлеи боарам лакхбе, пятилетка шин шера паччахьалкхен дикала Знак йола кIадаш 1,7-зза дукхагIа арахеца.

СУРТА ТIА: ткацки цеха мастера помощник коммунист Ерастов Юрий Владимирович. Из — яхьа прогрессивни форма инициаторех цаI ва.

Н. АКИМОВЕИ
А. СЕНЦОВЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТ

ДIадахача юбилейни шера даьха къахьегама толамаш тIатIа тоадеш къахьег пятилетка кховлагIча шера «Сунжанефть» ИГДУ мехкдаьттахоша. Январь бетта хьалхарча шин декадагIа 11 эзар тонн гаргга «Iаьржа дошув» даьккхар цар, планал совгIа даьккхар 60 тонн совгIа хилар.

Мехкдаьтта, газ яккхара задани а тIеххоачашъеш я. Январа ткъаь дийнахьа 9 миллион гаргга кубически метр, заданел совгIа 30 эзар кубически метр газ яьккхай.

Управлене социалистически яхье хьалха латташ ер шу дIадоладаьд Летников Николай Павловича кулгалдеча цхьоалагIча технологически группа коллективо. Планал совгIа даьккхача мехкдаьттахи газахи дукхагIдар цо даьккхад.

Б. КОСТОЕВ.

ДИКА ФУ — ХЬУВКЪАМА ЛАРД

Фу леладара гIулакх вIаштIехьдаккхара дакъе хинна доккхий хувцамаш шаьра бIаргагу вай республикага хьежжа. ДIадуьш дола а хIаьта иштта паччахьалкхен ресурсашка кийчдеш республикера кхычахьа дIаухийташ дола я дерригa фу хIара шера тохкаш йола паччахьалкхен 15 фун инспекци вIашагIъеллай вайцига.

Республикера еррига паччахьалкхен инспекцеш эггара дикагIа йолча оборудованеца кийчъяь я. Царех цхьайттанахьа Венгрера енен дай-мехкан комплектни оборудовани оттаяьй. Алхха укх тIеххьарча шерашка хьалъяьй ворхI типови фун-тIахьожама лаборатори. Хьалъеш латт Шелковской яр а. Документаци кийчъяьй Ачхой-Мартановски, Гикаловски, Надтеречни паччахьалкхен фун инспекцеш хьалъяра. Паччахьалкхен фун инспекцей болхлошта хьалдаьи хьалдеши да чуIе цIенош.

Цу дерригача хIамаша дика новкъостал ду фун инспекцей болх тоабара.

Шоай декхарех дикагIа лоархIабу. Сунженски, Гудермесски, Гикаловски, Назрановски паччахьалкхен фун инспекцей болхлой.

Геттара дика къахьег инспекцей дукхача болхлоша. ДикагIчарех лархIа боагIа боккхагIбола техникаш-лаборанташ Н. Синчинова, А. Степаненко, Л. Кучина, П. Сильчева, В. Мальсагова, А. Трофимова.

Республике цхьайола опыт Iоаяьй фу леладара гIулакха специализаци ярай из промышленни ларда тIа даккхарай.

Нохч-ГIалгIай юртбоахама опытни станци дика лоархIаю колхозашкей совхозашкей сорташ кердадаха лаьрхIа ялата культурай элитни фуш кхедарах. Белггалара толамаш даьхад гурахьа ювча культурайн генарийн фу дебадергдолаш специализаци яьча «Атагинский», цкъа дIайийча дукхача шерашка тIаювлача баьций фу кхедеча «Предгорный» совхозий коллективаша.

Фу леладара гIулакх дика вIаштIехьдаккха боахамаш кIезига дац вай. Цар гурахьеи бIаьстан юхьеи ювча культурай сортех дола фу шоашта мел эш Iалашдарал совгIа, страховойн юха шерен тоъал фондаш дIа а увттаю. Царех я «Гудермесский», «Терек» яха совхозаш, «Путь к коммунизму», XX партсъезда цIерагIа сунженски, «Красный пахарь» яха Шелковской района колхозаш, кхыяраш.

Республике шерра юкъедоаладаьд лакха хьувкъам телаш дола, масала, «Безостая-1» яха гурахьа дув кIа санна дола дика сорташ, гибридаш. ТIехьтIехьа дикагIа хул дIадув фу. Нагахьа санна 1967 шерарча хьувкъама дIадийна гурахьа ювча культурай цхьоалагIча сорта фу 34 процент хиннадале, итт шу даьнначул тIехьагIа 1977 шера хьувкъама дIадийнар 80 процент дар.

Юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара химизаци, механизаци, лаьтташта мелиораци ярца цхьана боккхача лоархIаме хилар фу леладара гIулакх тоадар. Нагахьа санна кийслагIча пятилетке ялата культурай хьувкъам республике юкъера лаьрхIача 18 центнер хиннабале, 1976—1977 шерашка 21,4 центнер хилар хIара гектара тIара. Республика исторе чухь эггара хьалха юбилейни шера 506,8 эзар тонн ялат гуллир колхозийи совхозийи ялаташ кхедераша.

Цхьабакъда карагIдувлараш ца цхьана хIанз а дукха да тха кхоачамбоацарашн къоастаданза диса дешаши. Царех цаI — фу леладара гIулакх промышленни ларда тIа оттаделга.

Фу леладара хIанзара система цIенхаштта кхоачамбоацараш доаккхаш я. Цар чIоагIа Iоткъам бу юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара. Из да, эггара хьалха, из дакъа сов дукха декъаденна хилар: фу кхеду хIара колхозеи совхозеи, цу тIа а цхьан метте а ца кхедеш, массехк бригаде е отделене. Кхетадеш ма-дарра, цу тайпарча фу леладара системана кулгалде хала да, лакхача боарам тIа доаккхаш айдулургдац из.

Фу леладара балхаш механизаци кIезига яь хилар, фуна лаьрхIа дIайийна хIамаш ханнахьа чу ца эцаш гоаяр, къаьстта а чуийца даьнначул тIехьагIа фуна обработка яр бахьан долаш дIадодар сов дукха хул. фу кийчдаь ца доалаш гоаду, хIаьта дукхагIа йолча хана толха а ду.

Дукхача боахамашка фу леладара гIулакх Iилман ларда тIа вIаштIехьдаккхара хиланза даргдоаца хьалаш дац.

Уж кхоачамбоацараш дIадаха йиш йолаш да. Молдаве, Белоруссе, Украинан Российски Федераци дукхача областий хьалха латтача боахамаша а санна фу леладара гIулакх промышленни ларда тIа оттаданза даргдац, вешта аьлча селекционно-фун Iилмана карагIдаьннарех бизза пайда эца йиш хургйолча специализировании боахамашка дикагIа дола фу кхеделген кийчделген вIаштIехьдаккха деза.

Парте XXV съезд. КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумо оттадаь декхараш толаме кхоачашде а гIерташ, республика юрта боахама болхлоша массе метте керда доккхий мулаш дехк. ХьалхагIа а санна, эггара лоархIамегIара болх ба ялат дукхагIа дахар. Эггара хьалхарча аргIанна ялат дукхагIа даккха а гIерташ, терко ца еш дита йиш яц шекара свеклаш, генараш, коартолаш, баьцадаараш, кхыйола культураш дукхагIа яхара дош а. Ялати кхыйола продукции дукхагIа яккхара гIулакха керттера никъ — еригача юртбоахама культурай хьувкъам дIахо лакхбар.

Оттаяь планаши тIайица социалистически декхараши толаме кхоачашдара бола тешам — бIаьстан юхье кхашка деча балхашта шийн ханнахьен дикен кийчо яр. Юрта боахама болхлоша массе метте шерра къоасам болабаьб бIаьстан юхье ялаташ дIадера. Техникана ремонт еш, органически удобренеш кхашка дIаккхухьаш, гурахьа дийнача ялаташта кийчо еш латт.

Агротехнически гIулакхий цу комплексана юкъе лоархIаме моттиг дIалоац бIаьстан юхье дIаде фу кийчдаро.

Дукхача боахамаша шоай ханнахьа шоашта кхоачамбаьб бIаьстан юхье дIадувргдолча дерригача фуца, дика кхоачашдаьд I-чеи II-чеи классий дIадувча лакхача кондицешка из кхоачадара декхар. Цу боахамех я «Гудермесскийн» «Терек» яхеи, Назрановски районера «Экажевский» совхоз, Наурски районера «Красное знамя» яхеи Ленина цIерагIеи колхозаш, Шелковской районера «Красный пахарь» яха колхоз, дукха кхыдола боахамаш.

Халахете а, гIулакх иштта латтац массанахьа а. Дукхача колхозашкеи совхозашкеи бIаьстан юхье дIаювча культурай фу кхоачам хиллал дIаоттадаьдац. Ножай-Юртовски района боахамашка дIаоттадаь ялата культурай фу 33 процент да, Надтеречни районе — 56, Урус-Мартановски — 88, Назрановски — 72 процент да. Кондиционни фу вIалла да а дац Малгобекски района комсаш лелаеча «Малгобекский» Ахриева цIерагIна, «Советский». Гудермесски района «Белореченский», «Восточный», Надтеречни района «Новогорский», «Озерный» совхозашка, хIаьта цу районерча «Минеральный» совхозе ялатен ялатабобовни культурай кондиционни фу эшачох 10 процент мара дац. ДIабера план кхоачашъяра цу совхозе тоъац 650 центнер кем, 38 центнер люцерна.

Фу кийчдара гIулакх кхерамеча хьал тIа эттад дIаоттадаь дерригa фу тIадаларга диллача кондиционни доацача Шалински района «Джалка», «Автуринский» яхача совхозашка. Наурски района совхозашка — «Пригородный» яхача 28 процентн «Терский» 32 процентн мара кондиционни фу дац, цул совгIа цу боахамашка тоъац 870 центнер кем, 1500 центнер горох, хIаьта а ца тоъаш дола фу лахара деш хIама а дац.

Дукхача боахамашка правилаш телхаеш лоатталу складашка дIаоттадаь фу. Хьаэцаргья вай, масала, «Путь к коммунизму» яха Шелковской районера колхоз. Цига бутт хьалхагIа 168 процент дар кондиционни фу, 100 процент совгIа I-ча класса фу дар, цхьабакъда фуца зуламе уйла хилар бахьан долаш кондиционни фу 58 центнер мара дисадац. вож дерригa а дIаде мегаргдоацаш да. Ялатийна зуламдергаш чуйолча отарашка дIаоттабаь 500 центнер мукхи 500 центнер кеми 49—67 процент мара бисабац тIабаргболаш (95 процент хила безача метте). 70 процент мара тIадаргдоадаш да шийн ханнахьа докъа ца деш дIаоттадаь 500 центнер дуга а. ТIадаргдоацаш да фуна лаьрхIа дIаоттадаь дуга, борца дерригa фу Менжинске цIерагIча колхозе а.

Генарий фу во кийчду Шалински, Урус - Мартановски колхозашка а кхыча районий дукхача боахамашка а. Цкъа дIайийча дукхача шерашка тIаювлача баьций фу Iалашдара деш хIама дац Наурски, Грозненски, Надтеречни, Шелковски районий боахамашка.

Республика колхозашкеи совхозашкеи укх шера 1 январь хьатIакхоачаш кийчдаь 25 процент фу дIадувча эггара лохагIча — кхоалагIча классана дIалаьрхIад. Цу тайпара фу къаьстта дукха да Грозненски района боахамашка — 45 процент. Шелковской районе — 38. Наурски районе — 24 процент, хIаьта а из лакхагIча кондицешка кхоачашдара беш болх бац, хIана аьлча шера тIеххьарча бетта цу районашка кIезигденнадац из.

БIаьстан юхье кхашкара балхаш дIадоладергдола ха ворхI лоама тIехьашка яц, массаза а яхар мо республике хьалашка дукхагIча хана февралa тIеххьарча деношка дIадоладу. Цо дукхагIа а декхарийла ду тхо бIаьстан юхье дIадувргдола фу сихагIа кийчде. Из де декхарийла ба боахамий, юрта боахама районии управленей кулгалхой, къаьстта а Шалински, Веденски, Шелковской, Надтеречни, Ачхой-Мартановски, кхыча районашка.

ХIанзе а дена чIоагIа тIахьожам оттабанза баргбац гурахьа дийна ялаташ Iангара дахара, фуна лаьрхIа дIадийнача ялаташта Iунал дара къаьстта уйла тIа а йохийташ. Дехкий хьасаперча ялат дуаргашца къовсам лоаттабе беза, бокъонца боахамашкарча картограммашка хьежжа минеральни удобренешца подкормка е еза дIадийнача ялаташта.

ЛоархIаме да, хIара боахаме бIаьстан юхье фуна лаьрхIа дIаювргйола культураш йоагIача тайпара лаьташка дIанийсъяра йоакхо яр, эшача боараме минеральни удобренеш товсар, лаьтта хьаьдара пайданагIа йола культураш тIахинна лаьтташ харжар.

Лоаца аьлча, 1979 шера хьувкъама лаьрхIа дерригача лаьтта дIадел долча фуна укх шера кIара боахам Iалашбара долла хIама де деза.

Районии фун инспекцей кулгалхойн специалисташи декхарийла ба цу балха хIара денна лоаттабу тIахьожам чIоагIбе, фун гIулакх ларттIадаккхарай лаьтта леладара культура лакхъярай боахамашта практически новкъостал дар.

Партеи правительстваи тхогара дIадех материальни ценностий хьурмат делга, хIара кениг, фун хIара килограмм лораелга. Цар тIахьех доал драцаш, фу дIадувча, образецаш хьахоржача, фу дIаоттадечеи леладечеи хана стандарташ телхаеш йола моттигаш дIаяхара.

Пятилетка кхоалагIча шера бIаьстенна биззача кхоачамца накъабахар — юртацкарча беррига къахьегамхой керттера декхар.

Е. ПЕРЕДЕРИЙ,
республикански госсеминспекце начальник.

Торонех бизза пайда ийбу

Нохч-ГIалгIайчене дукха я шоай производства торонех бизза пайда ийбу производственни предприятеш. Царех лархIа беза Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски завода мехкдаьтта чакхдоахараш. Из коллектив дукхача шерашка цхьа бесса стабильно къахьегаш хьайоагIа. Из дувзаденна да производства торонех бизза пайда ийбарца. Цу хьалха латтача предприяте опыт кхычарна юкъе массе а оагIорахьара дIаяржа езаш я. Заводе доккхий хьокхамаш даьхад каталитически крекинга низах пайда ийбара. Цу установкаш тIа цхьаккха мотори, цхьаккха механизми болх ца беш яц — еррига а. бIаь процент хIанз яц аьина йолча расчетии хана продукци арахец. Завода цу установкай коллективаша ремонт ца еш цаьга дукхагIа ха яккхийтара социалистически яхь лелаю, хIаьта дукххаза а призови моттигаш а яьхай цар. Цу предприяте къона болхлой завода ветеранашкара опыт хьа а эцаш цар къахьегама Iаьдалех дIаболхаш ба. Цигара реконструкци яь кердаьха къаьна установкаш хIанз лакха овсарле йолашн ийсен болх беш я технологий говзали хьинари бахьан долаш.

Ерригача установкай а бIарччача цхьоалагIча цеха а коллективо Горячеводски бурувдеттарий тIахьехама жоп а луш доккхий декхараш тIайийцад пятилетка кхаь шера план СССР керда Конституци тIайийна шу доалаш кхоачашъе. Цу заводе торонех бизза пайда ийбара масалаш дукха а да. Дагадехача кхоачамболаш дар «ЛЧ» яха каталитически риформинга керда установка болх бе йолаялийта деношк.

Технологаша пуско-наладочни бригадаца цхьана цIаккха ца хиннача тайпара толамаш даьхад проектни низаш карадерзадеча. НормагIа 3 бутт хиннача цхьа бутт а балалехьа установка проектни хьокхамаш тIаяьккхар цу коллективо. Цо толамцеи ханал хьалхеи кхоачашйир лакхаоктанови бензинаш арахецара план.

ХIаьта завода цехашка дика вIаштIехьдаьккха да керда «Цеокар-2» яха катализатор балха юкъейоалаяр. ТIехь-тIехьагIа производствана реконструкци яри наьха балха говзал лакхъялари бахьан долаш дикка лакхденнад из арахецилга. ХIанз «Цеокар» мехка дуккхача мехкдаьтта чакхдоахача заводашка дIаухийташ я.

Грозненски Iилмахоша хьа а яь завода кхоалагIча цеха коллективо караерзаяьча кердача катализаторо каталитически крекинга процесса шоллагIа вахар лу. Цун гIонца мехкдаьтта чакхдахаро дикка гIо ду бензин бадалах хьакъоастадар 10 — 12 процент лакхле.

Заводе цу катализатора технологически режим тоаяран цун технически хьалаш эргадаьха тоадараи йола тоъал мероприятеш чакхъяьхай. Цу дерригне а «Цеокара» дикал дукха а лакхъяьй. Дукха ха йоацаш технически Iилмай доктор А. З. Дорогочински керте а волаш йолча паччахьалкхен комиссе, паччахьалкхен дикала Знак хьожаяьй цу катализатора.

ХIаьта 43 — 5 установка коллективо дохаргдоаца дош деннад мехка чIоагIа эшаш йола катализатор ма-могга дукхагIа арахецеи пятилетка 3 шера план СССР керда Конституци тIайийна шу доалаш кхоачашъеи.

Иштта масехк мероприяти чакхъяьккхай планаш толамца кхоачашъяран, керда техника балха юкъейоалаяран, арахеца продукци дикагIа хилийтаран тIаерзаяь. Уж дерригa а гIулакхаш тIадерзадаь да производства торонех шерра пайда эцара.

ЦхьоалагIча цеха каталитически крекинга установкай технологически режим тоаяра балхаш чакхдаьхал. Из катализатор хьаеча процесс тоаяра чакхъяьхача мероприятеша 5 эзар сом кходаьд.

Завода цехашка бетта цкъазза «Дикала денош» чакхдоах. Из а кхы а санна йолча мероприятеша торо хулийт технологически дисциплина тоае, хIаьта цох хьахулар арахецача продукцеи цехий, установкай коллективай балхеи дикал тоярах хьахинна да.

Завода коллективо кхом болаш ду ше деш дар. Цун масал да дIадахача юбилейни шера 1,2 миллион киловатт-сахьат электроэнерги кхое декхараш тIайийцача, цар кхояр шозза дукхагIа хилар. ХIаьта 120 тонн условни доагор кходе лаьрхIача цар кходаьр кхозза дукхагIа да. Мехкдаьтта чакхдоахарий яхье яьинача коллектива хIара къахьегама денна цикъ, зIамигачун а доккхачун а массазеи массе меттеи кхомбе, яхаш ба. Цудухьа цхьа миллион сом гаргга ахча кходаьд цхьан шера продукцега дIадодар лохдара чотах.

Ала деза, мехкдаьтта, чакхдоахараша дика къахьег торонаш а лехаш. Цар дукха мероприятеш а чакхйоах цу гIулакха лаьрхIа, бакъда цхьайолча хана кхоачаш а ца деш каьхата тIа дус из. Иштта хилар из катализаторски фабрикана реконструкция яра, резервуараш хувцара, бедал кхояра лаьрхIача мероприятеш чакх ца яхарах. Из деррига а эшаш йола ремонтни база ца хилар бахьан долаш, оборудовани, емкосташ, материалаш ца тоъарах хул. Уж дерригa гIулакхаш «Грознефтеоргсинтез» объединене къоастадарга хьежаш да.

Пятилетка кхоалагIча шера предприяте колективо лаьрхIад дукха йоккхий мероприятеш чакхьяха, уж я производственни мощносташ йоккхагIа хилийтара, арахеца продукци дарегIай дикагIеи хилийтара, мехкдаьтта продукташ йоаяр кIезигдара тIаерзаяь.

Керда шу доладеннача хьалхарча-деношка денз уж декхараш кхоачашде болабеннаб уж. Цу ерригача коллективо шоай уйла тIаерзаяьй Горячеводски бурувдеттарий тIахьехама дикача гIулакхашца жоп далара.

А. ЭЧИГОВ.

ДОЙЗОЛ ДЕХЬАРА

ГДР. Сурта тIа — «Полимир-60» яхача установкана лаьрхIа Рейнсдорферча химически машинашъеча заводе хьаеш йолча резервуарех цаI. СССР-ен ГДР-ен Iилмахоша кийчъяьча йоккхача давлене метода гIа полиэтилен доаккхаш йола из установка хьалъю «Лойне-верке» яхача комбинате. Цунна эпа оборудовани ишта советски заводаша а йохьийтаргья.

АДН-ТАСС сурт.

НЕОКОЛОНИЗАТОРАШТА ЛАЬРХIА СОВГIАТ

Аддис - Абебера дIа ши бIаь километр малхбоаленгахьа хIанз а лира тIом латт. Ер массехк бутт ба африканцаша африканцаш боабеш латта. Воабаьи човнаш яьи эзараш, шоаш баьхача моттигашкара байдда дIабаха, тхов-кIийле йоацаш биса итташ эзараш нах — ишта да цу тIемо даьр.

Лоаллахарча Эфиопена духьала Сомале хьоабаь тIом лаьгIлуш хилара цхьаккха белгало яц. Из кхы тIа а михьарбувл ала йиш йолаш ба. Сомалийски официальни нах дукха ха йоацаш Малхбузен Европа мехкашка, цхьадолча Iарбий мехкашка бахар — из эфиопски территоре тIа дIахо а тIом лоаттабара герз эцар духьа даь хIама дар.

Хьанна хьашт долаш ба из тIом? Кхетадеш да, Эфиопена хьашт долаш ца хилар. Монархи тIера кхессачул тIехьагIа цу мехка революционни кулгала хьалхашка латт феодализма овлаш бухдахар. мохк бIаьш шерашка тIехьабиса латтилга дIадаккхар. социализмага довла йиш хулийтаргйола торонаш вIаштIехьъяхар санна дола лоархIаме декхараш. Уж сагетагIа дола декхараш хала хулийт кхыча мехкий бIу мехка чубарои мехка тоъал доккха дакъа цар дIалаьца хилароi.

Къоастае езаш кхы эIамагIа йоацаш проблемаш я Сомале а. Царна юкъе да апархи, коррупци, къамашта юкъера довнаш дIадахар, сомалийски культура юха хьоттаяра дегIайоалаяри. Дукха ха йоацаш а тIехьа мехка бахача нахах 80 процент йоазув - дешар ца ховш, баьнна лелаш, экономически тIехьадисача хьалашка цу тайпара декхараш кхоачашде дезаш хиларо дIадех доккхий низаш оарцагIдоахилга. ХIаьта хIанз къаман ахчах дукхха а доккхагIдола дакъа тIема потенциал кийчъярга дIадода, къаман дегаондале — кагирхой наьха мехка боабеш латт.

Геттара дика кхетадеш да, Африкански Рогера дов е Эфиопе а, е Сомале а халкъашта хьаштдолаш доацилга, империализмана дезар долга. Массанена а ховш ма дий, африкански мехкаш политически экономически чIоагI ме лу, царех дукхагIа дарашка лоархIаме социальни эрганонаш йича Африкера империализма позицеш тIа-тIа дукхагIа меллулга. Африкански халкъашта низ тIалоаттабара торонаш ди тIехь кIезиглу цун. Оатаенна дIаьннай португальски колониальни импери, овнашка гIоллa лелхаш латт Смита расистски режим, са ца тохалураша чура хьалъеттача низ болча талгIеша егаю ЮАР. Кхоачаш хилац чуоттабаьрий низашца прогрессивни африкански режимаш дIаяха дагахьа лерхIараш а. Укх тIеххьарча хана чакх ца доалаш дисад империализмо вIаштIехьа а даькха Анголе. Гвинея - Бисау, Бенине чухьалхар.

Цу хьалашка Африкерча щии паччахьалкхенна юкъе этта тIом Малхбузенна бокъонца дола совгIат да. ЛархIа хала да, империалисташа дIаяхача хана шозй гIулакха Африкански Роге къамашта юкъе дехкача довнех массазза пайда ийцаб. Итальянски колонизатораша, Къулбехьен Сомали дIа а лаьца, 1908 шера дена даим сомалийцаш тIалийхкаб эфиопашта. Iилаьмате дукха довнаш хьедаьа. Эфиопецарча доазон тIа 1935—1936 шерашка Эфиопена духьала колониальни тIом болча хана Муссалине режимо пайда ийцар сомалийски отрядех. Цхьаболча сомалийцаша хIанз а тIехьа пенси ийду итальянски правительствагара.

Сона хьалхашка улл «Сомалийски халкъ даха мохк» аьнна цIи а йолаш дола 1972 шера Могадишо арахийца карт. Сомалел совгIа цу мехка юкъейихьай Джибуте Республика, Эфиопеи Кенеи территорех кхоалагIа дакъа совгIа. Белгалдоалаш хIама да, карт кепатеха арадаьнна дукха ха ялалехьа дукхача итальянски, английски, американски газеташеи журналашек юха цIаькха а из кепатохар. ХIанз гуш ма-дарра, буржуазни прессо цуь «терко яр» цхьа бахьан доацаш вIалла а хиннадац. Доллача хIаманга ладийгIачул тIехьагIа кхетадеш да, Малхбузехьа массаза а санна «бекъеи доал деи» гIерташ хилар. Газеташа деча хоамаша яхачох, США, Англе, Итале, ФРГ-е «фегарча тIаь» тIа гIолла Саудовски Аравех чакх а довхаш дукха герз кхухьийт Сомалена.

Сомалийски бIу эфиопски территорех кIоарггa чубахар, шеко йоацаш, моттигерча реакционни низашта а дезар да — африкански дарашта санна, иштта Iарбийчарна а. Шовинистически уйлаш хьал а хьееш, цкъа тоххаше а ши пхьагал е гIерт реакци: сомалийций кулгашца Эфиопе революционни правительства позицеш мелъе а цу цхьан ханна прогрессивни лагерера Сомали аравхосса а, из мохк ший колесницах дIатасса.

Эфиопе территорена гаьнна юкъе а кхаьча латтача тIемо чIоагIа дегаш гIоздаьха ба иштта Пекинера бараш а. «Из гIулакх майрра дIадоладе лархIарах» Сомали наьха санна хестайора Синьхуа агентства. СССР белггала дег тIара гоама йолаш болча пекински кулгалхоша чIоаггIа могадора доттагIалеи цхьана гIулакхаш леладареи хьакъехьара советско - сомалийски Договор Могадишос ший цхьан оагIорахьара юхадаккхар а антисоветски статьяш чуеххача шоай издашеша Могадишо министерствашi редакцешi хьалйизай тахан пекински пропагандисташа. Цар дийцача хабарех хила дезаш да, цхьаболча сомалийски журналисташа укх тIеххьарча хана Советски Союза духьала дукха хIамаш яздар а. МугIарeча сомалийцашта хьалхашка советски арахьара политика, белггала аьлча, Сомалецара СССР-а юкъмоттиг ийрчаяккхар духьа язъяь я цар статьяш. Цхьабакъда сомалийски халкъа дика дагадоагIа керда вахар хьалдара советски халкъо Сомалена дуккхача шерашка даь новкъостал. Сомалийски читателаш мога а беш белгалдаккха доагIа, из пропагандистски гIар цар теркал ца яь хилар. Укх тIеххьарча бетта СССР-а критика еш «редакцега дена» цхьа письмо мара кепатеха арадаьккхадац сомалийски газеташа. Из письмо а «Хиддигта Октобар» яхача редакцега Саудовски Аравс столицера дайта да.

Бухсоццача кхаьчача кхетам торгболгахи вежараша шоайла боабеш латта дов машара наькъаца къоастадергдолгахи дог тийша ше хилар дIаккхайкаду Эфиопе халкъа санна, иштта Сомале халкъа а йоккха доттагIа йолча советски общественносто.

Л. БАШКИРОВ. (АПН).

Социалистически мехкашкара хоамаш

1800 КИЛОМЕТР ЙIАЬХА ПОЕЗД

Полыша доазонел гаьнна арахьа йовзаш я город Зелена-Гурера предприяти. Из я «Засталь» яха завод — моттигерча индустре флагман, мехка эгтара дукхагIа машинаькъа вагонаш хьаю предприяти. «Засталь» марка тIалатта вагонаш лел СССР-еи, Чехословакеи, Венгре а Югославе а, ГДР-ен Бельгеи, Греце а Иракa а машинаькъашка гIолла.

Укх 30 гаргтача шера предприяте продукцена эгтара дукхагIа заказаш телар Советски Союз я. ХIанзле а «Застала» коанаIарашкара араьннача 96 эзар «экспортни вагонех 92 эзар вежарашха болча мехка йитай.

СССР-е кийчъяьча технически документацелара тIа заводе укх дIадахача шерашка хьаде доладаьд продукце керда тайпаш — дIа-юха кхухьа гIомара хьисапера материалаш шоаш Iойоассаю вагонаш, вагонаш-цистернаш... ХIанз советски конструкторашца цхьана къа а хьегаш хьаю ялат дIа-юха кхухьа вагонаш. Эгтара дукхагIа уж ийергьяр а СССР я.

Полышерча вагонаш еча корттерча предприяте низ шерра-шера боккхагIа хул. Нагахьа санна юххьанцара 50 эзар вагон хьаеш 18 шу ийшадале, цул тIехьагIа арахийца 50 эзар бархI шера кийчъяьй завода коллективо.

«Застале» лаьрхIад, нагахьа санна укхаза кийчъяь дIа-юха дела еррига состав вIашагIа хеттача, цу тайпара поезд 1800 километр йIаьха хургхилар...

(АПН).

СТОЛИЦА ЙОККХА ХУЛАШ ЙОАГIА

Болгаре бахача берригача нахах 12 процент тахан Софие бах. Из да мехкара хIара бархIагIа вола гражданин столице вахаш хилар. 2,5-зза дукхагIа хиннаб городе баха нах 1946 шерaца нийсбича. 1000 сага лоархIаш соахка бераш дара коэффициент 17,2 хилар, берригача мехкара коэффициент 16,5 мара ца хиннача метте.

Материальни производстве къахьегаш ба столицера болх булургболча гражданех 80 процент. Укхаза болх беш ба лакхера, йистеяланза лакхереи юкъереи образовани йолаш бола 187 эзар гаргта специалисташ.

София.

Е. ВОРОБЬЕВ, АПН корр.

УЛАН-БАТОРА ЛАЬРХIА КАРАВАЙ

Советски Союза новкъосталца хьалъяь Улан-Баторски маькха завод Монголе эгтара йоккхагIа я. Денней бийсаннеи 90 совгIа тонн 13 цIи йолаш хьоарах хIамаш ю укхаза. Предприяте коллективо толаме чакхдаьккхар пятилетка шоллагIа шу — планал совгIа хьаяьй 1000 тонн гаргга маькх.

Цхьабакъда Улан-Батор йоккха хулаш йоагIа, цига баха нах дукхагIа хул, цунга хьежжа маькх а дукхагIа эш. ХIанз эргIа хьатIаэттай болх беш йолча производствача реконструкци е меттел, пятилетка чакхйоалаш денней бийсаннеи 600 тонн маькх арахеца низ кхоачаргболаш йола кхы цхьаькха цхьа завод хьалъе а.

(АПН).

«ЗМАЙ» ЯХА МАРКА ТIАЛАТТАШ

Ялат чуэца 2400 комбайн Iояьннай укх шера Югославе эгтара йоккхагIйолча «Змай» яхача юртбоахама машинаш еча предприяте конвейер тIара.

Белградски завода продукци чIоагIа дика лоархIаш я мехка а довзол дехьа а. Алхха дIадахача шера аьхки СФРЮ кхашка болх беш хилар «Змай» яха марка тIалатта 20 эзар машин.

(АПН).

КХЫ ДОККХАГIА СОВГIАТ ДАЦ

ОЧЕРК

Цкъа професси малагIа я аьнна шийга хаьттача, Картоев Мусий Мухьмада жоп делар: «Алхха хьехархо»... Иштта атта долий-хьогI из хьехархо хилар... Бокъонца вола хьехархо хилар, ях аз-м. Дешархоашта цIаккха а виц ца луш, дагаволлалi хулар морг. Хьалха ший хиннача дешархошкара письмош ухаш, уж дагабувлаш вола хьехархо хилар. Ше хьехам телараштa цу тайпара бокъонца вола хьехархо а хинна дIаэттав Мусий Мухьмад ше — № 2 йолча Экажевски юкъерча школа директор.

20 шу хьалхагIа венав из берашта хьеха. Вена вIалла ха а ялалехьа царца кхоаччара, геттара гаргара а хеташ дIаволавелар из. Мусий Мухьмад санна барех, массаза а яхар мо, хьахуллаше а хьехархо волаш хьахиннав из, оалаш дале а, цунна вIалла нийса хетац из ишта аьлча.

20 шу даьнна эIамигача сага, ше хьехархо а хинна дIаэттача шийна хьехархо хила хьаьхада аьнна хете тамаш я. Опыт хилац, вахара меттел, саго леладеча гIулакхий а. Цунна дагара дар бераша а, бераштa дагара дар цо а дика кхетадеш хилац. Цхьабакъда бераш дукха дезаргдола, дика нах а хинна хьалъоттара царца новкъостал де чIоагIа ловргдола уйла дег чу йолаш-м хинна хила тарлу из Iовешшехьа а. Инженер хила а йиш ма ярий цун (1 класса шофер ва из). хIаьта а педагог хиннав цунах.

Педагогически къахьегаме эгтара керттердар — бера дег чу долха наькъаш лаха, из товза, цо яхар кхетаде, цун йоакхо е, хIанз а эIамига из дале а, цунах йоахкача саг хургволча сага белгалоний сий де хар. Хала дий из? ВIалла дувца хабар а доацаш — хала да. Иштта уйла йоацаш волча хьехархочунга болх булургбац. Иштта кхетам болаш вар Мусий Мухьмад ший ткъа пхиъ шу даьннача хана. Цхьаволча хьехархочо методика а лаьрхIе еш, уроке доска диззе картинкаш а таблицаш а хьалъоха, дополнительни занятешка дешархоацца вагIаш дуккха ха а йоакх, хIаьта а берашца доттагIал тоссилга вIаштIехьдалац.

Цун уйла йича дагаух А. С. Макаренко дешаш. «Оаш дIадаккха деза, яьхад цо, «эгтара керттера эйп: хова дIахьйихача кхоачам ба бераштa яха уйла. А, аьхад цо, бераш — уж вахара синош да, цу тIа а башхадика синош, цудухьа повкъосташца-гражданашца санна хила деза царца, цар бокъонаши декхараши кхетадеши лоархIаши хила деза».

Бокъонца иштта уйла йолаш школе венав Мусий Мухьмад а. Дукха деза цунна бераш, ший болх. Ший мукъа мел йола ха, ший берашкара а йоахаш, дIател цо наьха бераштa укх масайтта шера.

20 шу хьалхагIа а санна, дукха ха йоакх цо урокаш кийчъеш вагIаш, бокъонца уйла а еш уттаю хетама балха планаш. Массаза а хов цунна ше бераштa фу Iомадергда а уж мишта Iомадергда а. Цудухьа Мусий Мухьмада урокаш тIа массаза а тIехдика хул дисциплина. Цун берригача дешархоша массаза а тIабийрэза дешаш йоакх урока еррига 45 минут, хьехархочо дувцачунга даьрхIе ладувгI. цунца цхьана уйла а ю, къеста а ю хьехаш йола материалаш.

ЧIоагIа бакъахьара а гонахьарчаргеи шийгареи доагIар дизза хьадехаш а вола саг — Мусий Мухьмад ше а ва Iомалуш, ший практикана юкъе доалца пайдана мел дола хIама мехка хьехархошкара хьазца гIерт из. Цунна тешал ду районе эгтара хьалхагIа яьккхача Мусий Мухьмада наькха тIа йоаллача шин знако—«РСФСР халкъа образоване отличник», «СССР халкъа образоване отличник».

Картоев Мухьмада чIоагIа лоархIам бу хIаранеца къастъкъаьста беча балха. Цхьабакъда из болх а цо ший тайпара, массенахьа ца беча тайпара бу. Харцахьа лоархI цо, урокаш чакхъяьнначул тIехьагIа бераш юхе а дита, царца задачаш дар, сочиненеш язъяр. Цу тайпарча «новкъостало» дешара шоаш тIехьадисад яха уйла дег чу йоссаю бераштa (из бахьан долаш урокашка тIабийрэза, уйла тIайохийташ болх ца беш совц уж).

Мусий Мухьмад чIоаггIа дог тийша ва, хIаранеца къастъкъаьста беш бола болх кхычох латташ хиларах: хIара дешархо урока тIа къаьстта чIоагIа теркалварах, ший низах дешархо бIубенна хургвола уйла цун дег чу йоссаярах, цунна юххьанца карагIдаьннараш шоай ханнахьа хьаллацарах, лакхлуш бола цуп кхетам юхабаргбоаца хIама дарах.

Юртарча наха теркалдаьд шоай берий кхел дагайоаллаш, Экажкъонгий-Юрта мел лелача гIулакхашта духтIавала ловш из хилар. Цудухьа хержав из юрта Совета халкъа депутаталла а. Ши декхараш теркал ца деш дита хац цунна. Районе эгтара дикагIчарех я цун школа. Iанна йоаго хIама — кIори дахчеи — ший ханнахьа тIаозилгa Iалашдаьд М. М. Картоева.

Школана гонахьа гаьнаш дIаегIай, массане а Iунал ду царна: хьехархоша, дешархоша, техперсонало.

Ткъо шу дIаденнад бераштa. Дикахетараш, халахетараш царца цхьана декъ. Цудухьа, ше кхебераш дика нах а хинна дIаэттаб аьнна хьахазарал доккхагIа а долаш совгIат дац Мусий Мухьмада.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

СУРТА ТIА: Картоев Мусий Мухьмад.

С. ПУГОЕВА сурт.

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

БАМ ЮЛЛАЧАРНА

Байкало - Амурски магистраль юллачар заказ сийленца кхоачашдаьд мебельни фабрика коллективо: дукха медицински тумбочкаш дIаяхьийтай транспортни магистраль юллачарий больницашта лаьрхIа.

— Из заказ кхоачашдеча доккха дакъа лаьцад къастъкъаьста деталаш кийчъеча коммунисташа Зокоев Сардиона, Харебов Ермос, сборщика Бадасян Арама, столяра Боцоев Владимира, — йоах фабрика керттерча инженера Местоев Мувсас.—Тхоай продукци оаха дIаухийт Москве, Ленинграде, Алма-Ата, Душанбе, Поволжье, Урале. Октярьское яхача юрта яьча тумбочкашта геттара раьза хул заказчикаш.

КЕРДАЧА ФУХ ДОЛА ЖА

Пригородни районе Михайловское яхача юрта улл Къилбаседа - Кавказски Iилма-тохкама лоамани лоаман-хьалашкареи юртбоахама институт. Цун Iилмахоша кхоачашбеш латтар лоархIаме болх ба — Iай а аьхки а лоаман лакхаленашка леладеи цу хьалашка дукха тха дилла вIаштIехьа хургдолеи кердача фух дола жа доладеш ба уж.

Хьалхара цар толам — тушински хIирийи фунех дола жа английски ромни — марш яхача фуца вIашагIтеха хьахинняраш дIаьхен листен тха а долаш лаккхарча дегIара жа да. Лоамашкарча шелала дика духьалъотталу цар организм. Из деррига дIадаьлча пхи бутт баьннача Iаьхарго 1,2 килограмм тха дулл, хIаьта боккха хиннача устагIо 4 килограмм совгIа тха дулл.

В. НАЩАНСКИЙ.

Пригородни района «Ленинское знамя» яхача газета корреспондент.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

БЕЛГОРОДСКИ ОБЛАСТЬ. Белгородски района «Знамя» яхача колхоза къахьегамхой 140 бер Яснозоренски берий беша-ясле ухаш да. Бераш чIоагIа раьза долаш деша а язде а Iомалу, халхараш ду, музыка, кулга говзал Iомаю. Берий беша бераш школе долхача хана дика кийчо йолаш а физически чIоагIа а хул.

СУРТА ТIА: берашца болх беш я воспитатель Бугаева Лидия Егоровна.

О. СИЗОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ПРОЕКТИРОВЩИКИЙ ТОЛАМ

Нохч-ГIалгIайчен къаьнача консервнии чхьагIар дечеи заводашта реконструкции автоматизации а езаши керда объекташ хьалъе езаши декхараш латт хIанз проектировщикашта хьалхашка. Укх юбилейни шера цу даькъе дукха болх баьб «Роспищепромавтоматика» проектни института комплексни отдела Прокофьев Алексей Федоровича кулгалдеча специалистий коллективо. ХIанз цу отдела специалисташ Каргалински чхьагIар деча завода реконструкци яра проектни документаци кийчдеш ба.

Проекта тIа лаьрхIа да 3 миллион метр чхьагIара изделешта лаьрхIа продукци арахецар лакхде. Цу тайпара проекташ кийчъергья Наурски района Ленина цIерагIчеи комсомольскии совхозий заводашта лаьрхIа а.

«Консервплодоовощ» объединене заказагIа, арахеца продукци дуккха дукхагIа хилийта торо лургйола котельни шеръе оттаяь проект лургья Грозненски консервни завода лаьрхIа. «Новосельский» совхоза лаьрхIа проект оттаеш я моша горох атаран томат хьадараи пункташ хьалъе. Ассински консервни заводе проектагIа столовена реконструкци ергья.

Проектировщикаша юбилейни шера план ханал хьалха кхоачашъяьй. ХIанз цар керда доккхий декхараш тIанийцад укх шера программа цхьа кIира хьалха кхоачашъергья, аьнна.

Я. БУБНЕНКО.

Мишта болх бу цIеча уголокаша

ДЕШ ХIАМА ДАЦ

Юрта боахама къахьегамхошта идейно-политически кхетам балара, цар духовни хьашташ кхоачашдара дика новкъостал де дезаш я фермашкара цIе уголокаш. Мишта кийчъяь уж Назрановски районе? Укх деношка тхо хилар цхьаццайолча цIеча уголокашка. Ала деза, тхона дайна сурт гIадвугаш ца хиннилга. КПСС Назрановски райкома бюроси, райисполкомои соцам баьбар юххьанцарча партийни, комсомольски, профсоюзни организацешка цIеча уголокий цIеношка лостам бе аьнна, царна заведующеи а, лектораш а хьожабе аьнна. Амма цу хьакъехьа дукха хIама даьдац, цIе уголокаш болх беш яц.

«Назрановский» совхоза Альтиевски отделене цIе уголок къаьсттача цIагIа я. Цу чу кIира техай, басар хьекхад. Кхо истоли пхи гIанди доалар кхы хIама латтац цига. Истолаш даьсса да. ТIаккха уж укхаза эшаш а дац. хIанга аьлча цIагIа шийла я. цудухьа укхаза саг а вагIац.

Гойтара агитаци гулъяь я доахан чулаттача корпусе. Укхаза улгаш тIа хьалъэкха дала социалистически декхараш. дояркай толамаши шурий хьоашали гойташ йола экран, конторе иштта телевизор а латт. Хетаргахьа бакъахьа хургдар из шедар цIеча уголоке латтаре, кхы тIа керда хIамаш хьатIаэцаре а.

«Октябра 40 шу» яхача совхозе шоллагIча шурий ферме цIе уголок йоацаш я. Бакъда цIи тIайолаш даьсса пенаш-м да укхаза.

Кхы а воагIа латт цIеча уголокашцара гIулакхаш «Маяк» яхача совхоза СурхотIарча шурий ферме. Доахан чулаттача корпусе я укхаза цIе уголок. Цига кIира техай, басар хьекхад. Цу хьакъехьа ала хIама дац. Бригадира Мальсагова яхачох из болх хIанз мара чакхбаьннабац. Цудухьа из цIа даьсса да, ши истол мара хIама чуйоацаш. Газеташ дац, хIаьта иштта воацаш ва заведующи а агитатор а.

«Экажевский» совхоза, «Назрановский» совхоза НаьсарКертерча отделене а цIе уголокаш болх беш яц, лакхе йийнараш мо мара.

Со мел хиннача цIеча уголокашка бIаргабайнзар сона гулбенна болхлой, яц укхаза зоотехникаш... ветеринарни дешар Iомалеш йола занятеш, царна хьехам бала совхоза керттера специалистеш. Ба-м ба уж ферме, бакъда занятеш еш саг-м вац, иштта арахецац укхаза «Молнеш», «Къахьегама листокаш».

Цхьаннахьа бIаргагуш яцар XXV съезда, кердача Конституцеша, иттлагIча пятилеткана хетаяь стендаш, политически, художественни, юрта боахама книжкаш дола библиотечкаш, доацаш дар шоаш баь болх дIаязду журнал а. Фу яздергда цар цхьаккха болх ца бича.

Оаха дог доах партийни организацеша а совхозий кулгалхоша а сихха оарцагIа а баьнна цIеча уголокий болх боатгIача тайпара вIаштIехьбоаккхаргхиларах.

А. САГОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

24 январь
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 8.55 — «Мальчишахи-Кибальчишахи бола фаьлг» яха мультфильм. 9.15 — «Иккаш юхача циско лелаьдаь тамашийна керда хIамаш». Художественни фильм. ДIадолалуш къамаьл ду РСФСР халкъа артиста Леонтьевас. 11.10 — «Вятка бердаш тIа» Телевизионни документальни фильм. 11.30 — ДIалокх А. Цыганкова (домбра). 14.30 — «Хьа къахьегам, хьа сийле я». Телевизионни документальни фильмай программа. 15.15 — А. Н. Островский. «Гроза». 16.00 — «Вай сомий беш». 16.30 — «Художникех дола дувцараш». А. Дюрер. 17.00 — «Алкоголизм а цунна дарба дар а». 17.35 — Города Тбилисе берий хореографически ансамбла концерт. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бераштa йола стихаш. 18.30 — «Дунеи халкъий творчество». Инде искусство. 19.00 — «Саги закони». Передача дIахьу профессора А. А. Безуглова. 19.30 — Хоккеях йола СССР чемпионат. «Крылья Советов» (Москва) — «Динамо» (Москва). 1-гIа, 2-гIа периодаш. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера трансляци. 21.00— «Ха». Информационни программа. 21.30 — Хоккеях йола СССР чемпионат. «Крылья Советов» (Москва) — «Динамо» (Москва). 3-гIа период. 22.05 — «Музыкальни вахар». Телевизионни журнал. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Бераштa дола мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.35 — Дунеи халкъашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала). 18.50 — «Нохч-ГIалгIайчен лоамашка». Телевизионни документальни фильм. 19.00 — КПСС Центральни Комитета (1977 ш.) декабрьски Пленума соцамаш кхоачашде. «Гвардейский» совхоза хьайбаш лелaдераш болча (нохчий меттала). 19.30 — Киножурнал. 19.40 — «Вайнах» яха иллейи халхарийн Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен ансамбла концерт.

25 январь
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 8.55 — «Кагирхой адресаш». 9.55 — «Киноникъбара клуб». 10.55— «Скрипични миниатюраш» дIалоих СССР халкъа артиста, Ленински совгIата лауреата Л. Когана. 14.30 — Социалистически мехкий телевидене документальни фильмай программа. 15.25 — «Поэзи». М. Карим. 15.55 — Московски комсомола гIулакхаш. 16.25 — Калинина хьалхе лелаеча эрсий халкъа инструментий московски кагирхой оркестра концерт. 17.00 — «Юрт а, гIулакхаш а». 17.30 — «Зурманчаш, шоаш дола моттиг, хьайовзийта!». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Дешара книжкана — дукха дахар». Документальни фильм. 18.20 — «Iилма — тахан». 18.50 — Тийрия гIомарашка. 19.20 — «Спортлото» тираж. 19.30 — Экрана тIа кинокомеди я. «Цирк». Художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Йоазонхочунца Ю. Бондаревца вIашагIкхетар..» «Останкино» концертни студера сайре. 22.45 — «Железовой волера Iа». Фильм-концерт (Польша). Передача йистеяьлча — кердадараш

II ПРОГРАММА

18.00 — Бераштa дола мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.35— КПСС Центральни Комитета (1977 ш.) декабрьски Пленума соцамаш кхоачашде. Дика ремонт е техникина. 18.50 — Метнера, Рубинштейна, Мясковске, Стравинске, произведенецара концерт. 19.20 — Атеистически темаех. Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен университета доцента Е. П. Ковнацке къамаьл. 19.35 — «Халхарий купаш». Телевизионни фильм.

РАДИО

24 январь

6.30 — Юртара Iуйре. 7.10 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — Парте тIахьехамо дог ураоттаду. 9.15 — «Тха почте» (нохчий меттала). 9.30 — «Къона вай заманхо» (гIалгIай меттала). 17.00 — СССР Конституци Iомаерашта долча новкъостала. «Вай бокъонаши кортамукъали юридически тешам бенна я». Беседа (гIалгIай меттала). 17.15 — ТIехьабусараш боацаш болх бар. «Производства кхоачамаш а царех пайда мишта эц а?» Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводера передача (нохчий меттала). 17.30 — Ашараш 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — «Сайранара Грозный» (горсете гIолла).

25 январь

7.10 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — ДIаяхача замах юхедисача дына гIулакхашца къопсам лоаттабеча культура учрежденеш. Микрофона хьалхашка я Нохч - ГIалгIай АССР культура министра заместитель Ахматханова (гIалгIай меттала). 8.50 — Шалински района «Дружба» яхача совхоза дояркана Шахидовайна дола музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала). 9.15 — Берий хьакъехьа боккхий бараштa. Дешархошта йола режим. 9.30 — «ЦхьоагIо йолча дезала юкъе» радиовыпуск (гIалгIай меттала). 16.00 — СССР Конституци Iомаю (нохчий меттала). 16.15 — «Социалистически доалахье лечкъаяра духьале е». Передача (гIалгIай меттала). 16.50 — Балха минута кхоеI ГIишлоенъеча Нохч-ГIалгIай гIишлоний управлене 7 гIишлошъеча монтажни управленера передача (гIалгIай меттала). 15.45 — КПСС Центральни Комитета декабрьски Пленума соцамаша деккарийла ву. «Мишта лораю удобренеш?» Ачхой-Мартановски района боахамашка гIолла яь радиорейд (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

Хоттам

Тахан республике гIоллеи Грозней морхаш а йолаш, йоачи а йоацаш малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 0—6, Грозне 2—4 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча хана лоа а делхаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана —11, —16, дийнахьа —2 +3 градус йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культурай отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

СФ05027. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул Маяковского, 92. Заказ № 558.